

บทที่ 1

การศึกษาทบทวนบริการภาครัฐผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ (Government e-Service) ที่มีอยู่ในปัจจุบัน

1.1 การศึกษาทบทวนกฎหมาย ประกาศ และแผนงานที่เกี่ยวข้อง

ในการจัดทำแนวทางการให้บริการที่ควรเป็น (Service Operation Model) นั้น กลุ่มที่ปรึกษา ได้ทำการศึกษาถึง กฎหมาย ประกาศ และแผนงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเชื่อมโยงความสอดคล้องของกฎหมาย ประกาศ และแผนงานเหล่านั้น ได้แก่

- พ.ร.บ.การบริหารและการให้บริการภาครัฐผ่านระบบดิจิทัล พ.ศ. 2562
- พ.ร.บ.การปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2565
- พ.ร.บ.คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562
- (ร่าง) พ.ร.ฎ.ว่าด้วยการควบคุมดูแลธุรกิจบริการแพลตฟอร์มดิจิทัลที่ต้องแจ้งให้ทราบ พ.ศ. ...
- (ร่าง) แผนพัฒนารัฐบาลดิจิทัล พ.ศ. 2566-2570
- ประกาศคณะกรรมการพัฒนารัฐบาลดิจิทัล
- วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งรวมถึงมาตรฐานข้อมูลด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

1.1.1 พ.ร.บ.การบริหารงานและการให้บริการภาครัฐผ่านระบบดิจิทัล พ.ศ. 2562

ด้วยคณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 27 มิถุนายน 2560 รับทราบการดำเนินการเกี่ยวกับข้อเสนอแนะเพื่อการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ตามมาตรา 266 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยเรื่องการปฏิรูปการบริหารราชการแผ่นดินและการบริการประชาชนด้วยระบบดิจิทัลและร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยรัฐบาลดิจิทัล พ.ศ. .... ที่เสนอโดยสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ และได้มอบหมายให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย คณะกรรมการขับเคลื่อนและปฏิรูปการบริหารราชการแผ่นดิน คณะที่ 3 สำนักงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) (สโร.) (ปัจจุบันคือสำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) (สพร.)) สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) และกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (ดศ.)

เร่งรัดการพิจารณาขับเคลื่อนการดำเนินการตามข้อเสนอแนะเพื่อการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ซึ่ง สรอ. ก.พ.ร. และ ดศ. ได้ดำเนินการขับเคลื่อนร่างพระราชบัญญัติร่วมกับคณะกรรมการดำเนินการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วน

ต่อมา เมื่อวันที่ 18 มิถุนายน 2561 สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) ได้จัดให้มีการประชุมรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยรัฐบาลดิจิทัล พ.ศ. .... เพื่อนำข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นต่าง ๆ ไปประกอบการเสนอร่างพระราชบัญญัติต่อคณะรัฐมนตรี โดยคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 2 ตุลาคม 2561 อนุมัติหลักการร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยรัฐบาลดิจิทัล พ.ศ. .... และให้ส่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา โดยให้ความเห็นและข้อสังเกตของหน่วยงานต่าง ๆ ไปประกอบการพิจารณาด้วย ในการนี้ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) เพื่อพิจารณาร่างกฎหมายทั้งนี้ คณะกรรมการได้มีการเปลี่ยนชื่อร่างกฎหมายจาก “ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยรัฐบาลดิจิทัล พ.ศ. ....” เป็น “ร่างพระราชบัญญัติการบริหารงานและการให้บริการภาครัฐผ่านระบบดิจิทัล พ.ศ. ....”

สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ในการประชุมครั้งที่ 19/2562 เป็นพิเศษ เมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2562 ได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติการบริหารงานและการให้บริการภาครัฐผ่านระบบดิจิทัล พ.ศ. .... และได้ลงมติวาระที่ 3 เห็นสมควรประกาศใช้ร่างกฎหมายดังกล่าวเป็นกฎหมายต่อไป พร้อมทั้งได้เห็นชอบข้อสังเกตของคณะกรรมการการ ๖ และมีมติให้ส่งข้อสังเกตดังกล่าวต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2562 ราชกิจจานุเบกษาได้ประกาศให้พระราชบัญญัติการบริหารงานและการให้บริการภาครัฐผ่านระบบดิจิทัล พ.ศ. 2562 ใช้บังคับมีผลตั้งแต่วันที่ 23 พฤษภาคม 2562 เป็นต้นไป

กลไกสำคัญตามกฎหมาย

- ให้มี การจัดทำแผนพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (แผนระดับชาติ)
- ให้มี คณะกรรมการพัฒนารัฐบาลดิจิทัล โดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน
- ให้ สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) สนับสนุนการดำเนินการตามกฎหมายนี้
- ให้มี ธรรมชาติข้อมูลภาครัฐ เป็นกรอบในการบริหารจัดการข้อมูลของหน่วยงานของรัฐ
- ให้หน่วยงานของรัฐ จัดทำข้อมูลและบริการในรูปแบบดิจิทัล Digitization

- ให้องค์กรของรัฐเปิดเผย ข้อมูลเปิดภาครัฐในรูปแบบดิจิทัล **Open Government Data**
- ให้องค์กรของรัฐแลกเปลี่ยนและเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างกัน **Integration** และมีศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูลกลาง สนับสนุนการเชื่อมโยงบริการดิจิทัล ให้เกิดบริการสาธารณะแบบเบ็ดเสร็จ

ประโยชน์ที่ประชาชน และส่วนรวมจะได้รับ

- ได้รับบริการภาครัฐที่สะดวก รวดเร็ว ไม่สร้างภาระแก่ประชาชน ลดการใช้นาเอกสารในการติดต่อราชการ
- ติดต่อภาครัฐ ใช้บัตรประชาชนใบเดียว ทำได้ทุกอย่าง หรือติดต่อออนไลน์ได้แบบเบ็ดเสร็จ **One Stop Service**
- ใช้ ข้อมูลเปิดภาครัฐ สำหรับการติดตามและตรวจสอบการดำเนินการของรัฐ
- สามารถนำ ข้อมูลเปิดของหน่วยงานของรัฐ ไปพัฒนานวัตกรรมที่สร้างประโยชน์ต่อเศรษฐกิจและสังคม

1.1.2 พ.ร.บ.การปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2565

พ.ร.บ.การปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ คือ กฎหมายกลางเพื่อหน่วยงานราชการสามารถปฏิบัติราชการโดยใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อต้องการส่งเสริมให้รูปแบบการทำงานและการให้บริการของภาครัฐปรับเปลี่ยนไปสู่ระบบดิจิทัล โดยสอดคล้องกับการพัฒนาทางเทคโนโลยีในปัจจุบันเป็นการอำนวยความสะดวกและลดภาระค่าใช้จ่ายของประชาชนในการติดต่อราชการ การขออนุมัติการอนุญาต ขึ้นทะเบียน จดทะเบียน การแจ้งเพื่อประกอบกิจการของประชาชน การรับเงิน และการออกไปเสร็จรับเงินของหน่วยงาน รวมทั้งลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพแก่การปฏิบัติราชการของภาครัฐในการปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างคล่องตัว รวดเร็ว และลดปัญหาการทุจริต ดังนั้น จึงทำให้ พ.ร.บ. ฉบับนี้เป็นความสำคัญของรัฐบาลไทยที่จะก้าวไปสู่ยุครัฐบาลดิจิทัลอย่างสมบูรณ์แบบเพื่อให้สอดคล้องกับการพัฒนาทางเทคโนโลยีในปัจจุบัน

มาตรา 6 กำหนดให้คณะรัฐมนตรีกำหนดวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งรวมถึงมาตรฐานข้อมูลด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ที่หน่วยงานของรัฐจะต้องใช้และปฏิบัติให้สอดคล้องกันและเชื่อมโยงถึงกันได้ และมาตรา 19 ให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ และสำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) ร่วมกันจัดทำวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ เสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อ

กำหนดให้หน่วยงานของรัฐใช้และปฏิบัติ โดยสามารถจัดแบ่งวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์เป็นระยะเริ่มต้นและระยะต่อ ๆ ไป จึงได้พัฒนาแนวปฏิบัติพื้นฐานเกี่ยวกับการจัดทำกระบวนการและการให้บริการในรูปแบบดิจิทัลของหน่วยงานภาครัฐ ให้เป็นไปตามกฎหมาย มาตรฐาน แนวปฏิบัติ แนวทางการดำเนินงาน และข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้อง

มาตรฐานสำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (มสพร.) ว่าด้วยแนวปฏิบัติกระบวนการทางดิจิทัลภาครัฐ มีเนื้อหาครอบคลุมกรอบแนวคิดในการออกแบบพัฒนากระบวนการ องค์ประกอบของกระบวนการ และแนวทางในการจัดทำกระบวนการทางดิจิทัลตามระดับความพร้อมของหน่วยงาน โดยคำนึงถึงความพร้อมของหน่วยงาน ความสะดวกของผู้รับบริการ ความปลอดภัย และการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเป็นสำคัญ แนวปฏิบัติกระบวนการทางดิจิทัล ประกอบด้วย 8 ขั้นตอน

- (1) การสืบค้นข้อมูล
- (2) การพิสูจน์ และยืนยันตัวตน
- (3) การจัดทำแบบคำขอ และยื่นคำขอ
- (4) ตรวจสอบและพิจารณาคำขอ
- (5) การอนุมัติ
- (6) การชำระค่าธรรมเนียม
- (7) การออกไปอนุญาตและเอกสารอื่น
- (8) การจัดส่งใบอนุญาตหรือเอกสารอื่น

ในแต่ละขั้นตอนสามารถใช้ระบบดิจิทัลมาสนับสนุนกระบวนการให้บริการได้ในรูปแบบแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับความพร้อมของหน่วยงานเจ้าของบริการ ปริมาณความต้องการและความพร้อมของประชาชน และปัจจัยแวดล้อมอื่น ๆ เช่น อาจใช้อีเมลเป็นช่องทางสื่อสารในการให้บริการ สื่อสังคมออนไลน์ก็เป็นช่องทางหนึ่งในการให้บริการ เว็บไซต์ก็เป็นอีกช่องทางสื่อสารในการให้บริการ รวมถึง Mobile

1.1.3 พ.ร.บ.คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562

พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล หรือ ย่อมาจาก Personal Data Protection Act บทบัญญัติที่ให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของ “บุคคลธรรมดา” ให้สิทธิในการแก้ไข, เข้าถึง หรือแจ้งลบข้อมูลที่ให้ไว้กับองค์กร เป็นต้น และกำหนดบทบาทหน้าที่และบทลงโทษหากองค์กรไม่ปฏิบัติตาม

ข้อมูลส่วนบุคคล คือ ข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลที่ทำให้ระบุตัวบุคคลได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม ตัวอย่างของข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่

- เลขบัตรประจำตัวประชาชน ชื่อ-นามสกุล
- ที่อยู่
- เบอร์โทรศัพท์
- อีเมล
- ข้อมูลทางการเงิน
- เชื้อชาติ
- ศาสนาหรือปรัชญา
- พฤติกรรมทางเพศ
- ประวัติอาชญากรรม
- ข้อมูลสุขภาพ

บุคคลที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลส่วนบุคคล มีดังนี้

(1) เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล (Data Subject) เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล คือ บุคคลที่ข้อมูลชุดนั้น ๆ สามารถระบุไปถึงได้

(2) ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล (Data Controller) ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล คือ คน บริษัท หรือองค์กรต่าง ๆ ที่เป็นคนตัดสินใจว่าจะมีการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลอะไร เพื่ออะไร อย่างไร ภายใต้ PDPA ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลเป็นผู้มีหน้าที่และความรับผิดชอบหลักที่ต้องปฏิบัติตาม PDPA ให้ครบถ้วน บริษัททุกบริษัททันทีที่มีพนักงานคนแรกที่ต้องใช้ข้อมูลเพื่อจ่ายเงินเดือน ก็เป็น Data Controller แล้วทั้งสิ้น

(3) ผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล (Data Processor) ผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล คือ คน บริษัทหรือองค์กรต่าง ๆ ที่ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล โดยจะทำภายใต้คำสั่ง หรือในนามของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล (Data Controller) เท่านั้น ไม่ได้เป็นคนตัดสินใจทำการประมวลผลข้อมูลด้วยตัวเอง

เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล มีสิทธิที่กำหนดไว้ตาม พ.ร.บ. ดังนี้

- สิทธิได้รับการแจ้งให้ทราบ

- สิทธิขอเข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคล
- สิทธิขอให้โอนข้อมูลส่วนบุคคล
- สิทธิขอให้แก้ไขข้อมูลส่วนบุคคล
- สิทธิคัดค้านการเก็บรวบรวมใช้หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล
- สิทธิขอให้ลบหรือทำลายหรือทำให้ข้อมูลส่วนบุคคลเป็นข้อมูลที่ไม่สามารถระบุตัวบุคคลได้
- สิทธิขอให้ระงับการใช้ข้อมูลส่วนบุคคล

บุคคลธรรมดา หรือนิติบุคคล (บริษัท ห้างร้าน มูลนิธิ สมาคม หน่วยงาน องค์กร ร้านค้า หรืออื่นใดก็ตาม) หากมีการเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลไว้หรือมีการนำข้อมูลส่วนบุคคลไปใช้ หรือนำไปเปิดเผยไม่ว่าจะวัตถุประสงค์ใดก็ตาม จำเป็นต้องได้รับ คำยินยอม (Consent) จากเจ้าของข้อมูลด้วย เว้นแต่จะเป็นไปตามข้อยกเว้น พ.ร.บ. กำหนดไว้

ข้อยกเว้นที่สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลได้โดยไม่ต้องขอความยินยอม

- Scientific or Historical Research เป็นการจัดทำเอกสารประวัติศาสตร์ จดหมายเหตุ การศึกษาวิจัยหรือสถิติ
- Vital Interest เพื่อป้องกันหรือระงับอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย หรือสุขภาพของบุคคล เช่น การเข้ารับบริการทางการแพทย์ ณ โรงพยาบาล
- Contract เป็นการจำเป็นเพื่อการปฏิบัติตามสัญญา เช่น เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลทำสัญญากู้ยืมเงินจากธนาคาร ธนาคารสามารถเก็บรวบรวมใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลนั้นได้ตามวัตถุประสงค์ของสัญญา
- Public Task เป็นการจำเป็นเพื่อปฏิบัติหน้าที่ในการดำเนินการกิจเพื่อประโยชน์สาธารณะ หรือปฏิบัติหน้าที่ในการใช้อำนาจอรัฐ
- Legitimate Interest เป็นการจำเป็นเพื่อประโยชน์โดยชอบด้วยกฎหมายของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล หรือของบุคคลหรือนิติบุคคลอื่น
- Legal Obligations เป็นการปฏิบัติตามกฎหมาย

เมื่อ PDPA บังคับใช้แล้ว แต่ไม่ได้ปฏิบัติตามจะมีบทลงโทษดังนี้

โทษทางแพ่ง โทษทางแพ่งกำหนดให้ชดเชยค่าสินไหมทดแทนที่เกิดขึ้นจริงให้กับเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลที่ได้รับความเสียหายจากการละเมิด และอาจจะต้องจ่ายบวกเพิ่มอีกเป็นค่าสินไหมทดแทนเพื่อการลงโทษเพิ่มเติมสูงสุดได้อีก 2 เท่าของค่าเสียหายจริง

โทษทางอาญา โทษทางอาญาจะมีทั้งโทษจำคุกและโทษปรับ โดยมีโทษจำคุกสูงสุดไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 1 ล้านบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ กรณีหากผู้กระทำความผิด คือ บริษัท (นิติบุคคล) ก็อาจจะสงสัยว่าใครจะเป็นผู้ถูกจำคุก เพราะบริษัทถูกจำคุกไม่ได้ ในส่วนตรงนี้ก็อาจจะตกมาที่ผู้บริหาร, กรรมการ หรือบุคคลซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของบริษัทนั้น ๆ ที่จะต้องได้รับการลงโทษจำคุกแทน

โทษทางปกครอง โทษปรับ มีตั้งแต่ 1 ล้านบาทจนถึงสูงสุดไม่เกิน 5 ล้านบาท ซึ่งโทษปรับสูงสุด 5 ล้านบาท จะเป็นกรณีของการไม่ปฏิบัติตาม PDPA ในส่วนการใช้ข้อมูล หรือเปิดเผยข้อมูล หรือส่งโอนข้อมูลไปยังต่างประเทศของประเภทข้อมูลที่มีความละเอียดอ่อน (Sensitive Personal Data) ซึ่งโทษทางปกครองนี้ จะแยกต่างหากกับการชดเชยค่าเสียหายที่เกิดจากโทษทางแพ่งและโทษทางอาญาด้วย

1.1.4 (ร่าง) พ.ร.ฎ.ว่าด้วยการควบคุมดูแลธุรกิจบริการแพลตฟอร์มดิจิทัลที่ต้องแจ้งให้ทราบ พ.ศ. ....

เมื่อวันที่ 25 ตุลาคม 2564 คณะรัฐมนตรี ได้ให้การอนุมัติหลักการของ (ร่าง) พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการควบคุมดูแลธุรกิจบริการแพลตฟอร์มดิจิทัลที่ต้องแจ้งให้ทราบ พ.ศ. .... กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการควบคุมดูแลธุรกิจบริการแพลตฟอร์มดิจิทัล (Digital Platform) ที่ต้องแจ้งให้สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ETDA) ทราบก่อนการประกอบธุรกิจ และปัจจุบันร่างกฎหมายดังกล่าวได้อยู่ระหว่างการพิจารณาโดยคณะกรรมการกฤษฎีกา ซึ่งล่าสุดคณะกรรมการฯ ได้ให้ มี ก า ร เ ปิ ด ร ับ พ ิจารณาความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องอีกครั้ง เพื่อนำความคิดเห็นมาวิเคราะห์ผลกระทบอย่างรอบด้าน และปรับปรุงร่างกฎหมายดังกล่าวให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ก่อนเข้าสู่กระบวนการในลำดับถัดไป

เหตุผลและความจำเป็น

ปัจจุบันเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาอำนวยความสะดวกในการใช้ชีวิตประจำวันของสาธารณชน ทั้งยังตอบสนองต่อรูปแบบวิถีชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไป มีผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลที่เป็นสื่อกลางทางออนไลน์เพิ่มขึ้น ครอบคลุมลักษณะและประเภทธุรกิจที่หลากหลาย จึงทำให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลมีความสำคัญ ต่อระบบเศรษฐกิจและสังคมมากขึ้น

ดังนั้น เพื่อเป็นกลไกในการขับเคลื่อนนโยบายด้านการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลของประเทศ ตลอดจนส่งเสริมให้เกิดการพัฒนามาตรฐานหรือกฎเกณฑ์ในการให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลจึงมีความจำเป็นต้องมีการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจบริการแพลตฟอร์มดิจิทัล โดยการกำหนด ข อ บ เ ข ต ข อ ง การประกอบธุรกิจบริการที่ต้องแจ้งให้ทราบ โดยมีการเชื่อมโยงข้อมูลและทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การกำหนดหลักเกณฑ์ในการประกอบธุรกิจบริการสำหรับแพลตฟอร์มดิจิทัล บางลักษณะหรือบางประเภทเพื่อให้การประกอบธุรกิจดังกล่าวมีความโปร่งใสและเป็นธรรมอันจะทำให้เกิดความน่าเชื่อถือในการให้บริการ มีการคุ้มครองผู้ใช้บริการซึ่งรวมถึงผู้บริโภคและผู้ประกอบการบนแพลตฟอร์มดิจิทัลอย่างเหมาะสม และหลักเกณฑ์ในการประกอบธุรกิจบริการ สำหรับแพลตฟอร์มขนาดใหญ่หรือแพลตฟอร์มที่มีลักษณะเฉพาะ

ตลอดจนกำหนดให้มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการจัดทำแนวปฏิบัติที่ดีหรือมีกลไกในการกำกับดูแลตนเองที่เหมาะสมที่สอดคล้องกับกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อเสริมกลไกการบังคับใช้ของกฎหมายที่มีอยู่ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น อีกทั้งยังเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการคุ้มครองสิทธิของผู้ที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะผู้ใช้บริการในกรณีที่ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลอยู่นอกราชอาณาจักร ทั้งนี้ เพื่อรักษาความมั่นคงทางการเงินและการพาณิชย์ หรือเพื่อประโยชน์ในการเสริมสร้างความน่าเชื่อถือและยอมรับในระบบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ หรือเพื่อป้องกันความเสียหายต่อสาธารณชน

หน้าที่ของกฎหมายฉบับนี้

ร่างพระราชกฤษฎีกาฯ นี้ มุ่งเน้นไปที่การควบคุมดูแลผู้ประกอบการบริการแพลตฟอร์มดิจิทัล โดยกำหนดหน้าที่ในการประกอบธุรกิจ ในเรื่องหลัก ๆ ดังต่อไปนี้

- (1) หน้าที่ในการแจ้งให้ ETDA ทราบก่อนการประกอบธุรกิจ
- (2) หน้าที่เพิ่มเติม สำหรับผู้ประกอบการบริการแพลตฟอร์มดิจิทัลที่มีลักษณะหรือประเภทตามที่ ETDA ประกาศกำหนด ในการแจ้งข้อมูลที่จำเป็นให้ผู้ให้บริการทราบอย่างชัดเจนก่อนหรือขณะให้บริการ
- (3) หน้าที่เพิ่มเติม สำหรับผู้ประกอบการบริการแพลตฟอร์มดิจิทัลขนาดใหญ่หรือที่มีลักษณะเฉพาะ ตามประกาศของ ETDA โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์

กฎหมายฉบับนี้กำหนดหน้าที่ให้ใคร

ขอบเขตนิยามของ “บริการแพลตฟอร์มดิจิทัล” หมายความว่า

- (1) การให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลในลักษณะที่เป็นสื่อกลาง
- (2) มีพื้นที่ให้ผู้ประกอบการบนแพลตฟอร์มดิจิทัลและผู้บริโภคเชื่อมต่อกัน โดยการใช้เครือข่ายคอมพิวเตอร์

ดังนั้น ผู้ประกอบธุรกิจที่เป็นผู้ประกอบการบนแพลตฟอร์มแต่เพียงผู้เดียว (E-tailer) จะไม่อยู่ภายใต้การกำกับของกฎหมายนี้ เช่น Brand.com อย่างไรก็ตาม หากมีการเปลี่ยนรูปแบบธุรกิจโดยให้บุคคลภายนอกสามารถเป็นผู้ประกอบการบนแพลตฟอร์มได้ ก็จะต้องอยู่ภายใต้กฎหมายนี้

ประโยชน์จากการมีกฎหมายฉบับนี้

ผู้ประกอบการ :

- มีความชัดเจนในการดำเนินธุรกิจและปฏิบัติตามกฎหมาย
- บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลที่มีลักษณะ หรือประเภทของการให้บริการที่เหมือนกัน อยู่ภายใต้มาตรฐานเดียวกัน
- การประกอบธุรกิจและการดำเนินธุรกิจมีความน่าเชื่อถือเนื่องจากได้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ที่กฎหมายกำหนด
- ผู้ใช้บริการเกิดความเชื่อมั่นในการใช้บริการบนบริการแพลตฟอร์มดิจิทัลของผู้ประกอบการมากขึ้น

ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัล (ผู้ประกอบการบนแพลตฟอร์มดิจิทัล ผู้บริโภคและประชาชนทั่วไป) :

- มีมาตรการที่ดีในการป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้นจากการใช้บริการ
- ได้รับทราบข้อมูลที่เป็น เพื่อความเป็นธรรมในการใช้งาน
- มีความเชื่อมั่นในการใช้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัล
- ได้รับบริการจากบริการแพลตฟอร์มดิจิทัลที่มีมาตรฐาน โปร่งใส และเป็นธรรม
- กรณีที่เกิดปัญหา ผู้ใช้บริการมีข้อมูลเพียงพอในการติดต่อกับบริการแพลตฟอร์มดิจิทัลที่ได้แจ้งให้ ETDA ทราบ

หน่วยงานภาครัฐ :

- มีตัวแทนของผู้ประกอบธุรกิจต่างประเทศในการติดต่อประสานงานหรือขอข้อมูล

- เสริมสร้างความรู้และความเข้าใจของหน่วยงานภาครัฐเกี่ยวกับรูปแบบและการดำเนินธุรกิจบริการแพลตฟอร์มดิจิทัล มีเวทีในการหารือกับ Stakeholders เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน
- เมื่อประชาชนมีความเชื่อมั่นในการใช้บริการบนบริการแพลตฟอร์มดิจิทัล ส่งผลให้เป็นการกระตุ้นและขับเคลื่อนเศรษฐกิจดิจิทัลของประเทศให้เติบโต
- มีกลไกที่ชัดเจนเพื่อลดความเสี่ยงในการให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัล

การลดภาระให้กับผู้ประกอบการ

ในร่างพระราชกฤษฎีกาฯ นี้ มีการกำหนดกลไกการทำงานร่วมกันของหน่วยงานภาครัฐในการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างกัน เพื่อที่จะลดภาระของผู้ประกอบการในการส่งข้อมูลซ้ำ ๆ ให้กับ ETDA จึงทำให้ผู้ประกอบการไม่จำเป็นต้องส่งข้อมูลที่เคยส่งให้กับหน่วยงานอื่นมาแล้วให้กับ ETDA ซ้ำอีก โดยข้อมูลที่เชื่อมโยงกันนั้นเป็นข้อมูล que ผู้ประกอบการจะต้องให้ ETDA ตามแบบฟอร์ม หลักเกณฑ์และวิธีการแจ้งให้ทราบอยู่แล้ว แต่เพื่อเป็นการลดภาระในการดำเนินการของ ผู้ประกอบการ จึงกำหนดให้หน่วยงานที่มีข้อมูลเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างกัน

ความเท่าเทียมกันในการบังคับใช้กฎหมายระหว่างผู้ประกอบการไทยกับต่างประเทศ

เพื่อให้มีช่องทางทางในการติดต่อประสานงานกับผู้ประกอบการบริการแพลตฟอร์มดิจิทัลต่างประเทศ ในการปฏิบัติตามกฎหมายนี้ โดยอ้างอิงการกำหนดในเรื่องการแต่งตั้งตัวแทนมาจาก มาตรา 37 (5) แห่งกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล โดยเป็นการกำหนดให้แต่งตั้งตัวแทนในไทยที่ได้รับมอบอำนาจให้กระทำการแทนโดยไม่จำกัดความรับผิดชอบเกี่ยวกับการให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลตามกฎหมายนี้

ตัวอย่างมาตรการเพื่อประชาชน

มีทะเบียนการรับแจ้งผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ และเครื่องหมายรับรองการแจ้งให้ทราบ เพื่อให้ประชาชนสามารถตรวจสอบได้ถึงสถานะของบริการแพลตฟอร์มดิจิทัลว่าได้มีการแจ้งให้ ETDA ทราบแล้วหรือยัง ประกอบกับเป็นช่องทางให้ประชาชนสามารถรับรู้ถึงความเสี่ยง และมีความระมัดระวังในการตัดสินใจเลือกใช้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัล

กฎหมายฉบับนี้จะไม่ไปทับซ้อนกับกฎหมายอื่นอย่างไร

ในกรณีที่ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลโดยอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของหน่วยงานกำกับดูแลอื่นอยู่แล้ว ETDA สามารถอาศัยกลไกตามกฎหมายนี้ในการออกประกาศยกเว้นหน้าที่ในการแจ้งให้

ทราบของบริการดังกล่าวได้ โดย ETDA จะใช้กลไกในการทำงานร่วมกันกับหน่วยงานกำกับดูแลที่เกี่ยวข้อง เพื่อดูแลบริการดังกล่าวแทน

ส่วนในกรณีมีกฎหมายอื่น กำหนดหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวกับบริการแพลตฟอร์มดิจิทัลไว้อยู่แล้ว ETDA มีหน้าที่ในการส่งเสริมหรือสนับสนุน ให้หน่วยงานภาครัฐที่ดูแลปัญหาเฉพาะและผู้ประกอบธุรกิจ ปรึกษาหารือร่วมกัน ในการออกแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) หรือแนวทางการกำกับดูแลตนเองที่เหมาะสม (Self-regulate) เพื่อเป็นการสร้างความเข้าใจอันดีและเป็นที่ยอมรับร่วมกัน ระหว่างหน่วยงานภาครัฐและเอกชน

กฎหมายนี้ครอบคลุมถึงปัญหาสำคัญที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตหรือไม่และสามารถแก้ไขได้อย่างไร

ในกรณีที่บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลมีความเปลี่ยนแปลงไป ไม่ว่าจะเป็นในด้านเทคโนโลยีหรือรูปแบบของการประกอบธุรกิจ กฎหมายได้กำหนดในเรื่องการออกหลักเกณฑ์เฉพาะสำหรับบริการแพลตฟอร์มดิจิทัลที่มีขนาดใหญ่ หรือที่มีลักษณะเฉพาะ เพื่อเป็นกลไกในการรองรับความจำเป็นที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต จากการที่รูปแบบและการดำเนินธุรกิจของบริการแพลตฟอร์มดิจิทัลมีความเปลี่ยนแปลงไป เช่น Super app

กฎหมายฉบับนี้จะมีผลบังคับใช้เมื่อใด และผู้ประกอบการที่ดำเนินธุรกิจไปก่อนกฎหมายมีผลบังคับใช้จะต้องดำเนินการอย่างไรบ้าง

เมื่อพ้น 180 วันนับแต่วันที่มีการประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ผู้ประกอบการยังคงดำเนินธุรกิจต่อไปได้ แต่จะต้องดำเนินการให้เป็นไปตามที่ร่างพระราชกฤษฎีกา ฉบับนี้กำหนด ภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ร่างพระราชกฤษฎีกา นี้มีผลใช้บังคับ (มีระยะเวลาในการเตรียมความพร้อม $180 + 30 = 210$ วัน) และหากผู้ประกอบการต้องการที่จะประกอบธุรกิจต่อไป ก็จำเป็นที่จะต้องแจ้งให้สำนักงานทราบภายในกำหนดระยะเวลาดังกล่าว

1.1.5 หลักคตินำทาง (Guiding Principles) (ร่าง) แผนพัฒนารัฐบาลดิจิทัลของประเทศไทย พ.ศ. 2566-2570

หลักคตินำทาง (Guiding Principles) คือ หลักคิดที่เป็นข้อต่อระหว่างเป้าหมายหรือผลลัพธ์ของแผนกับการออกแบบมาตรการและกิจกรรม เพื่อกำกับให้มั่นใจว่าการดำเนินการตามแผนจะเกิดผลได้จริงตามที่คาดหวัง และใช้เป็นกรอบการพิจารณากลับกรองและจัดลำดับความสำคัญของมาตรการและกิจกรรมต่าง ๆ รวมถึงใช้กำกับการปรับปรุงมาตรการและกิจกรรมเมื่อบริบทที่เผชิญอยู่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม และใช้กำหนดกรอบตัวชี้วัดให้สะท้อนผลลัพธ์ หรือความสำเร็จของแผนในแต่ละเรื่องด้วย

จากการศึกษาหลักคตินำทางที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารัฐบาลดิจิทัลจากองค์กรระหว่างประเทศและกรณีศึกษาการผลักดันรัฐบาลดิจิทัลในต่างประเทศ อาทิ Organization for Economic Co-operation and Development (OECD), United Nations Development Programme (UNDP) และสหภาพยุโรป ประกอบกับสถานการณ์การพัฒนารัฐบาลดิจิทัลของประเทศไทย สามารถสังเคราะห์หลักคตินำทางเพื่อเป็นแนวทางการพัฒนายุทธศาสตร์ และมาตรการต่าง ๆ นอกจากนี้หลักคตินำทางยังช่วยสนับสนุนการดำเนินงานให้เป็นตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการบริหารงานและการให้บริการภาครัฐผ่านระบบดิจิทัล พ.ศ. 2562 ส่งผลให้ทิศทางของการขับเคลื่อนของแผนพัฒนารัฐบาลดิจิทัลของประเทศไทย พ.ศ. 2566-2570 ชัดเจนมากขึ้น โดยมีรายละเอียดดังนี้

(1) การใช้ข้อมูลร่วมกัน (Data Sharing)

การใช้ข้อมูลร่วมกัน (Data Sharing) สนับสนุนให้เกิดการใช้ข้อมูลร่วมกันระหว่างหน่วยงานรัฐผ่านการมุ่งพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของการใช้ข้อมูลร่วมกัน เช่น มาตรฐานข้อมูล (Data Standard) แนวทางการสร้าง API (API Guidance) และข้อตกลงการใช้เทมเพลตข้อมูลร่วมกัน (Template Data Sharing Agreement) ซึ่งจะช่วยลดอุปสรรคทางเทคนิคด้านความแตกต่างของระบบ รูปแบบการจัดเก็บ รวมถึงคุณภาพของข้อมูล อีกทั้งต้องกำหนดแนวทางการใช้ข้อมูลร่วมกัน ระหว่างหน่วยงานให้ชัดเจนเพื่อลดความสับสนในการปฏิบัติตาม พ.ร.บ.คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล โดยระบุให้ชัดเจนว่าข้อมูลใดถือเป็นข้อมูลส่วนบุคคล หรือข้อมูลที่สามารถเปิดเผยใช้ร่วมกันได้ ภา ย ไ ต่ ห ลั ก ก า ร ข อ ง ฐ ร ร ม า ภิ บ า ล ขั อ มู ล ที่สนับสนุนการทำงานระหว่างหน่วยงานบนแพลตฟอร์มกลางเดียวกัน

(2) สร้างธรรมาภิบาลและการทำงานร่วมกัน (Governance and Cooperation on Digital Transformation)

สร้างธรรมาภิบาลและการทำงานร่วมกัน (Governance and Cooperation on Digital Transformation) จัดทำโครงการต้นแบบ (Engagement Project) ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างโอเพนซอร์สเครื่องมือดิจิทัล (Digital Tools Open Source) หรือ โครงสร้างพื้นฐานร่วมให้หน่วยงานอื่นสามารถนำโอเพนซอร์สเครื่องมือดิจิทัลไปใช้พัฒนางานบริการภาครัฐของหน่วยงานของตนเอง แล้วจึงนำระบบงานบริการของแต่ละหน่วยงานมาเชื่อมต่อกันในภายหลังโดยไม่จำเป็นต้องสร้าง Single Website Domain ขึ้นมาก่อน ซึ่งช่วยประหยัดต้นทุนการพัฒนาบริการของรัฐและก่อให้เกิดมาตรฐานของระบบบริการ อีกทั้งยังกระตุ้นให้หน่วยงานเกิดความรู้สึกร่วมในการเป็นเจ้าของ (Sense of Ownership) และร่วมเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนารัฐบาลดิจิทัลของประเทศ

(3) ให้บริการสาธารณะด้วยช่องทางดิจิทัลอย่างเต็มรูปแบบและมีประสิทธิภาพ (Digital by Default)

ให้บริการสาธารณะด้วยช่องทางดิจิทัลอย่างเต็มรูปแบบและมีประสิทธิภาพ (Digital by Default) พัฒนาการบริการดิจิทัลตั้งแต่กระบวนการต้นทางให้สะดวกและใช้งานง่ายสำหรับประชาชนทุกกลุ่ม โดยไม่ทอดทิ้งผู้ที่ยังไม่สามารถเข้าถึงบริการ หรือผู้ที่ไม่สามารถใช้งานได้ด้วยตนเอง เพื่อให้ช่องทางดิจิทัลกลายเป็นช่องทางหลักในการรับบริการและทำธุรกรรมกับภาครัฐผ่านการออกแบบบริการที่สามารถทำงานร่วมกันได้ และสนับสนุนการให้บริการที่ครอบคลุมและหลากหลาย เช่น การพิจารณาอนุมัติ อนุญาต ออกใบอนุญาต รับจดทะเบียน รับจดทะเบียน รับจดทะเบียน รวมถึง จัดให้มีระบบการพิสูจน์และยืนยันตัวตนทางดิจิทัล (Digital ID) ทั้งจากผู้ให้และรับบริการที่ได้มาตรฐานและความปลอดภัยสูง เป็นต้น

(4) หลักการให้ข้อมูลครั้งเดียว (Once Only Principle)

หลักการให้ข้อมูลครั้งเดียว (Once Only Principle) หมายถึงหลักการที่ประชาชนให้ข้อมูลกับภาครัฐแค่ครั้งเดียว ประชาชนและภาคธุรกิจต้องสามารถเข้าถึงบริการดิจิทัลภาครัฐทั้งกระบวนการได้อย่างครบวงจร โดยการให้ข้อมูลกับภาครัฐเพียงครั้งเดียว ซึ่งจะเกิดขึ้นได้ผ่านการบูรณาการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงาน เพื่อลดการขอข้อมูลที่ซ้ำซ้อน และลดภาระที่เกิดขึ้นกับประชาชนในการให้ข้อมูลกับภาครัฐเหลือเพียงครั้งเดียว โดยอาศัยพื้นฐานสำคัญคือการจัดทำธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ (Data Governance) ตามประกาศคณะกรรมการพัฒนารัฐบาลดิจิทัลที่เป็นจุดเริ่มต้นให้หน่วยงานจัดทำข้อมูลขององค์กรให้อยู่ในรูปแบบดิจิทัลที่สอดคล้องกับการปฏิบัติงาน และการให้บริการประชาชน พร้อมทั้งสามารถเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงานได้อย่างถูกต้อง ครบถ้วน และทันกาล

(5) สามารถทำงานร่วมกันได้ (Interoperability)

สามารถทำงานร่วมกันได้ (Interoperability) บริการดิจิทัลของรัฐที่มีความเกี่ยวข้องกัน ต้องได้รับการออกแบบสามารถทำงานร่วมกันได้อย่างราบรื่น ทั้งระหว่างหน่วยงานและระหว่างฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในองค์กรเดียวกัน ผ่านแพลตฟอร์ม ระบบโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล หรือเครื่องมือกลางสำหรับใช้ในกระบวนการสำคัญ (Microservices) เช่น การเชื่อมโยงข้อมูลผ่านศูนย์กลางแลกเปลี่ยนข้อมูล (GDX) การตรวจสอบและยืนยันตัวตนด้วยระบบ Digital ID การชำระเงินผ่าน e-Payment การจัดเก็บข้อมูลบนระบบคลาวด์กลางภาครัฐ หรือ Government Data Center and Cloud Service (GDCC) เพื่อส่งเสริมให้หน่วยงานภาครัฐสามารถทำงานร่วมกับภาคเอกชนได้ด้วย

(6) เปิดกว้างและโปร่งใส (Open and Transparent)

เปิดกว้างและโปร่งใส (Open and Transparent) หน่วยงานภาครัฐต้องมีการแบ่งปันข้อมูลระหว่างกันและเปิดเผยข้อมูลเปิดภาครัฐโดยไม่ต้องร้องขอ และไม่มีค่าใช้จ่ายซึ่งประชาชนและภาคธุรกิจสามารถเข้าถึงได้โดยง่ายและเป็นรูปแบบข้อมูลเปิดที่สามารถนำไปใช้ได้สะดวกบนฐานของข้อมูลเปิดที่อ่านได้ด้วยเครื่อง (Machine Readable) ผ่านศูนย์กลางข้อมูลเปิดภาครัฐ (data.go.th) ที่เป็นเสมือนศูนย์กลางการให้บริการข้อมูลดิจิทัลของภาครัฐรวมถึงหน่วยงานภาครัฐควรร่วมมือกับประชาชนและภาคธุรกิจเพื่อส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมในการออกแบบบริการของรัฐ ที่จะช่วยสร้างความโปร่งใสและตรวจสอบการดำเนินงานของรัฐ ตลอดจนสร้างการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

(7) ทักษะดิจิทัลของบุคลากรภาครัฐ (Digital Skill)

ทักษะดิจิทัลของบุคลากรภาครัฐ (Digital Skill) มุ่งขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงสู่ดิจิทัลของหน่วยงานโดยการปรับปรุงขอบเขตหน้าที่และความรับผิดชอบ (Role Description) สำหรับตำแหน่งด้านดิจิทัลให้ชัดเจน กำหนดเส้นทางความก้าวหน้าในสายอาชีพ (Career Path) ของตำแหน่งงานด้านดิจิทัล และการพัฒนาทักษะดิจิทัลร่วมกับภาคเอกชน โดยอาศัยการอบรมจากหลักสูตรและสถาบันของรัฐที่ได้มาตรฐาน ทั้งการจัดอบรมผ่านระบบออนไลน์ และออฟไลน์ ซึ่งจะช่วยให้หน่วยงานมีบุคลากรที่มีทักษะดิจิทัลในตำแหน่งและวิชาชีพที่หลากหลายมากขึ้น แก้ปัญหาการขาดแคลนบุคลากรด้านดิจิทัล อีกทั้งควรพัฒนาทักษะดิจิทัลของเจ้าหน้าที่รัฐไปสู่ระดับพื้นที่อย่างทั่วถึง เพื่อกระจายการให้บริการดิจิทัลของรัฐได้อย่างครอบคลุม

(8) ขยายขีดความสามารถการให้บริการดิจิทัลของรัฐให้สามารถใช้งานได้ในระยะยาว (Scale-up Public Services)

ขยายขีดความสามารถการให้บริการดิจิทัลของรัฐให้สามารถใช้งานได้ในระยะยาว (Scale-up Public Services) ในช่วงสถานการณ์โควิด-19 มีบริการดิจิทัลของรัฐจำนวนมากเกิดขึ้นและมีปริมาณผู้ใช้งานสูง จึงควรพัฒนาบริการดิจิทัลดังกล่าวทั้งในด้านการพัฒนาเส้นทางการให้บริการ (Journey) และโครงสร้างพื้นฐานสำหรับรองรับการให้บริการที่จะขยายตัวต่อไปทั้งในเชิงประสิทธิภาพและความมั่นคงปลอดภัย อีกทั้งประเด็นด้านกฎหมาย กฎระเบียบ ที่ต้องปรับปรุงให้สอดคล้องกับบริบทการทำงานเชิงดิจิทัลผ่านการประเมินความเหมาะสมของกฎหมายเพื่อเพิ่มความไว้วางใจและความคล่องตัวในการบริหารงานและการให้บริการในระยะยาว

1.1.6 ประกาศคณะกรรมการพัฒนารัฐบาลดิจิทัล เรื่อง ธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ

ประกาศเรื่อง ธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐถูกจัดทำขึ้น เนื่องจากข้อมูลจัดเป็นทรัพย์สินที่สำคัญในการดำเนินงานของหน่วยงาน ภาครัฐจึงได้ให้ความสำคัญกับการนำข้อมูลมาใช้สนับสนุนการขับเคลื่อนนโยบายเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัลให้กับทุกภาคส่วน

ในปัจจุบัน หน่วยงานภาครัฐยังประสบกับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับข้อมูล ซึ่งเป็นประเด็นปัญหาเชิงนโยบายและปฏิบัติ ทั้งในเรื่องความซ้ำซ้อนของข้อมูล ความมั่นคงปลอดภัยของข้อมูล (เช่น การรักษาความลับ การเข้าถึงข้อมูล การรักษาความเป็นส่วนบุคคล) คุณภาพของข้อมูล (เช่น ความถูกต้อง ความครบถ้วน ความเป็นปัจจุบัน) การเปิดเผยข้อมูล (เช่น หน่วยงานเจ้าของข้อมูลไม่อนุญาตให้เข้าถึงข้อมูล กระบวนการขอใช้ข้อมูลซับซ้อนและใช้เวลานาน ข้อมูลไม่อยู่ในรูปแบบที่ใช้งานต่อได้ง่าย) และยังไม่มีการนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรม

ประเด็นปัญหาและอุปสรรคเหล่านี้ อาจเป็นผลมาจากการบริหารจัดการข้อมูลที่ไม่ครอบคลุมและไม่ชัดเจนของหน่วยงาน ประกาศฉบับนี้สนับสนุนให้หน่วยงานมีมาตรการและแนวปฏิบัติ ภาครัฐบาลข้อมูลและบริหารจัดการข้อมูลที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

จากการศึกษาเกี่ยวกับธรรมาภิบาลข้อมูลและการบริหารจัดการข้อมูล (Data Governance) พบว่า ธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐถือเป็นหัวใจสำคัญในการบริหารจัดการข้อมูล (Data Management) กล่าวคือ ธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐเป็นกลไกในการกำหนดทิศทาง ควบคุม และตรวจสอบการบริหารจัดการข้อมูล เพื่อให้หน่วยงานได้ดำเนินการบริหารจัดการข้อมูลตามนโยบาย กฎ ระเบียบ หรือข้อบังคับที่ได้กำหนดไว้

ธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ (Data Governance for Government) ที่ดีก่อให้เกิดการบริหารจัดการข้อมูลที่ดี ส่งผลให้ข้อมูลมีความมั่นคงปลอดภัย มีคุณภาพ มีคุณค่าทางเศรษฐกิจและสังคม และมีความคุ้มค่าต่อการดำเนินงานเพื่อให้การได้มาและการนำไปใช้ข้อมูลของหน่วยงานภาครัฐ ถูกต้อง ครบถ้วน เป็นปัจจุบัน มั่นคง ปลอดภัย รักษาความเป็นส่วนบุคคล และสามารถเชื่อมโยงกันได้อย่างมีประสิทธิภาพและมั่นคงปลอดภัยได้จริง

ประกาศเรื่องธรรมาภิบาลข้อมูลนี้ ถูกจัดทำขึ้นเพื่อกำหนดสิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบของผู้มีส่วนได้เสียในการบริหารจัดการข้อมูล โดยประกอบด้วย สภาพแวดล้อมของธรรมาภิบาลข้อมูล

ภาครัฐ กฎเกณฑ์หรือนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานกับข้อมูล บทบาทและความรับผิดชอบ
ในธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ กระบวนการธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ และการวัด การดำเนินการและ
ค ว า ม ส ำ ก า ร เ รื่ อ ง ข อ ง
ธรรมาภิบาล

บุคคลที่ได้รับบทบาทในธรรมาภิบาลจะมีหน้าที่ในการกำหนดขอบเขต กฎเกณฑ์ และ
นโยบายข้อมูลที่ใช้ในกระบวนการธรรมาภิบาล เพื่อควบคุมและตรวจสอบการ ดำเนินงานที่
เกี่ยวข้องกับข้อมูล ตั้งแต่การสร้าง การจัดเก็บ การประมวลผล การใช้ การเผยแพร่ จนถึงการใช้
ทำลาย โดยกฎเกณฑ์และนโยบายข้อมูลต้องสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรมองค์กรของ
แ ต่ ล ะ ห นั ว ย ง า น ก า ร วิ ด พ ล
การดำเนินการช่วยให้เห็นระดับการดำเนินการของธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ ซึ่งส่งผลต่อ
ความสำเร็จของการดำเนินการหรือคุณภาพของข้อมูลธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐจะเป็นแนวทางให้
ห นั ว ย ง า น ก า ร วิ ด พ ล
ทั้งส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรมหาชน และหน่วยงานของรัฐรูปแบบใหม่ นำไปปรับใช้ให้เข้า
กับลักษณะเฉพาะของแต่ละหน่วยงาน เพื่อให้สามารถปรับตัวตามบริบทที่เปลี่ยนแปลงอย่าง
ต่อเนื่อง

ข้อมูลที่เกิดขึ้นจากการป้อนข้อมูลหรือโต้ตอบกับผู้ใช้งาน เพื่อให้หน่วยงานสามารถนำ
ข้อมูลเหล่านี้ไปประมวลผลหรือใช้ในการตัดสินใจได้อย่างแม่นยำ ต้องได้รับการบริหาร จัดการอย่าง
ถูกต้อง เหมาะสม และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการบริหารจัดการข้อมูลของหน่วยงาน เช่น

- 1) เพื่อการจัดเก็บ นำมาใช้งาน และประมวลผลข้อมูลตามที่หน่วยงานต้องการ
- 2) เพื่อควบคุม ตรวจสอบ และป้องกัน โดยใช้กระบวนการธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐและ
ความปลอดภัยของข้อมูล
- 3) เพื่อจัดหมวดหมู่ และกำหนดมาตรฐานของข้อมูล โดยใช้การจำแนกข้อมูล และกำหนด
กรอบการทำงานที่เป็นที่รู้จักแพร่หลาย
- 4) เพื่อให้สามารถนำข้อมูลกลับมาใช้ได้ภายหลังโดยกำหนดข้อมูลให้อยู่ในรูปแบบที่
เรียกใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 5) เพื่อการปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน และมีความถูกต้องสมบูรณ์อยู่เสมอ
- 6) เพื่อการปกป้องข้อมูลจากการลักลอบใช้งานหรือแก้ไขโดยมิชอบรวมถึงจากเหตุการณ์ที่
อาจเกิดจากภัยธรรมชาติหรือความบกพร่องภายในระบบคอมพิวเตอร์

- **การจัดหมวดหมู่ของข้อมูล (Data Category)**

ข้อมูลแบ่งออกได้เป็น 4 หมวดหมู่ ดังนี้

- 1) ข้อมูลส่วนบุคคล ข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลซึ่งทำให้สามารถระบุตัวบุคคลนั้นได้ ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม แต่ไม่รวมถึงข้อมูลของผู้ถึงแก่กรรมโดยเฉพาะ
- 2) ข้อมูลความมั่นคง ข้อมูลเกี่ยวกับความมั่นคงของรัฐ ที่ทำให้เกิดความสงบเรียบร้อย การมีเสถียรภาพความเป็นปึกแผ่น ปลอดภัยจากภัยคุกคาม เป็นต้น
- 3) ข้อมูลความลับทางราชการ ข้อมูลที่มีคำสั่งไม่ให้เปิดเผยและอยู่ในความครอบครองหรือควบคุมดูแลของหน่วยงานของรัฐ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของรัฐหรือที่เกี่ยวกับเอกชน ซึ่งมีการกำหนดให้มีชั้นความลับเป็น ชั้นลับ ชั้น ลับมาก หรือชั้นลับที่สุด
- 4) ข้อมูลสาธารณะ ข้อมูลที่สามารถเปิดเผยได้ สามารถนำไปใช้ได้อย่างอิสระ ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลข่าวสาร ข้อมูลส่วนบุคคล ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น

- คำอธิบายชุดข้อมูลดิจิทัล หรือเมทาดาตา (Metadata)

คำอธิบายชุดข้อมูลดิจิทัล หรือเมทาดาตา คือ “ข้อมูลที่ใช้กำกับและอธิบายข้อมูลหลักหรือกลุ่มของข้อมูลอื่น” แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

1) เมทาดาตาเชิงธุรกิจ (Business Metadata) ซึ่งให้รายละเอียดของชุดข้อมูล (Datasets) ในด้านธุรกิจ เหมาะสำหรับ ผู้ใช้งานข้อมูล (Data User) นักวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analyst) และ นักวิทยาการข้อมูล (Data Scientist) ตัวอย่างรายการเมทาดาตาเชิงธุรกิจเช่น ชื่อข้อมูล ชื่อเจ้าของข้อมูล ชื่อหน่วยงาน ข้อมูลสำคัญ คำอธิบายอย่างย่อ วันที่เริ่มต้นใช้งาน วันที่ทำการเปลี่ยนแปลงข้อมูล ภาษาที่ใช้ ชื่อฟิลด์ข้อมูล (เช่น ชื่อพนักงาน นามสกุล เพศ)

2) เมทาดาตาเชิงเทคนิค (Technical Metadata) ซึ่งให้รายละเอียดของชุดข้อมูล (Datasets) ใน ด้านเทคนิค (Technical) และปฏิบัติการ (Operational) เหมาะสำหรับผู้บริหารจัดการ ฐานข้อมูล (Database Administrator) ตัวอย่างรายการเมทาดาตาเชิงเทคนิค เช่น ชื่อตารางข้อมูลในฐานข้อมูล ชื่อฟิลด์ข้อมูลในตารางข้อมูล ประเภทข้อมูล (เช่น ตัวเลข ตัวหนังสือ หรือ วันที่) ความกว้างของฟิลด์ข้อมูล (เช่น 10 ตัวอักษร 50 ตัวอักษร หรือ 100 ตัวอักษร) คีย์ข้อมูล (Primary Key หรือ Foreign Key) รวมไปถึงข้อมูลสำหรับการสำรองข้อมูล (Backup) และกู้คืนข้อมูล (Restore)

- บัญชีข้อมูล (Data Catalog)

บัญชีข้อมูล คือ “รายการของชุดข้อมูลที่หน่วยงานถือครองหรือบริหารจัดการ” (Australian Institute of Health and Welfare, 2014) ซึ่งรายการของชุดข้อมูลที่จำแนกแยกแยะโดยการจัดกลุ่ม หรือจัดประเภทข้อมูลที่อยู่ในความครอบครองหรือควบคุมของหน่วยงาน สามารถจัดเตรียมได้ในรูปแบบของตาราง รายชื่อชุดข้อมูล รายงาน หรือแอปพลิเคชัน บัญชีข้อมูลถูกใช้เพื่ออำนวยความสะดวกในการค้นหาชุดข้อมูล (Datasets) หรือเมทาดาทา (Metadata) ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่เกี่ยวข้องกับข้อมูล เช่น ผู้ใช้งานข้อมูล (Data User) ใช้สำหรับการค้นหาข้อมูลที่ต้องการใช้งาน นักวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analyst) และนักวิทยาศาสตร์ข้อมูล (Data Scientist) ใช้สำหรับการค้นหาข้อมูลที่ต้องการวิเคราะห์หรือประมวลผล บริกรข้อมูล (Data Stewards) ใช้สำหรับการค้นหาข้อมูลที่ต้องการตรวจสอบการปฏิบัติตามนโยบายข้อมูล (Data Policy Compliance) คณะกรรมการธรรมาภิบาลข้อมูล (Data Governance Council) ใช้สำหรับการค้นหาข้อมูลที่ต้องการตัดสินใจหรือแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับข้อมูลในระดับนโยบาย

1.1.7 ประกาศคณะกรรมการพัฒนารัฐบาลดิจิทัล เรื่อง มาตรฐานและหลักเกณฑ์การเปิดเผยข้อมูลภาครัฐ

ข้อมูลถือเป็นสิ่งสำคัญยิ่งต่อการดำเนินงาน เพื่อนำมาใช้ในการสนับสนุนการขับเคลื่อนนโยบาย เศรษฐกิจ และสังคมดิจิทัลให้กับทุกภาคส่วน รวมถึงการนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาบริการหรือ ต่อยอดนวัตกรรมต่าง ๆ แต่ในปัจจุบันข้อมูลส่วนใหญ่ของภาครัฐถูกจัดเก็บอยู่ภายในหน่วยงานหรือระหว่างหน่วยงานเป็นหลัก ส่งผลให้การพัฒนาบริการหรือการใช้ประโยชน์จากข้อมูลยังมีข้อจำกัด

การเปิดเผยหรือ แบ่งปันข้อมูลเพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์จากข้อมูล จึงเป็นสิ่งจำเป็นต่อการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐในทุกระดับ ทั้งในระหว่างหน่วยงานของรัฐด้วยกันและ ระหว่างหน่วยงานของรัฐกับประชาชน เพื่อให้ทุกภาคส่วน เข้าใจถึงสถานการณ์และแนวทางการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่มีความซับซ้อน ปรับเปลี่ยนให้เป็นการทำงานเชิงรุก เน้นการยกระดับไปสู่ความร่วมมือกันแสวงหาความคิดริเริ่มและสร้างนวัตกรรม แสดงถึงความโปร่งใสของการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐ และสร้างประโยชน์ในการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในการเข้าถึงข้อมูล รวมถึงสนับสนุนให้ภาคเอกชนและภาคประชาชนนำข้อมูลที่เปิดเผยไปสร้างนวัตกรรมและบริการเพื่อยกระดับการพัฒนาประเทศ

จากการจัดอันดับการเปิดเผยข้อมูลในภาครัฐ (Open Data Barometer) โดย World Wide Web Foundation ในปี พ.ศ. 2559 พบว่า ประเทศไทยถูกจัดอยู่ในกลุ่มประเทศที่มีการเปิดเผย

ข้อมูลอย่างจำกัด โดยอยู่ลำดับที่ 53 จาก 115 ประเทศ มีคะแนนอยู่ที่ 28 คะแนนจาก 100 คะแนน ซึ่งประเทศไทยมีแนวคิด และการวางโครงสร้างในการเปิดเผยข้อมูล แต่ข้อมูลที่สำคัญยังมีการเปิดเผยอย่างจำกัดโดยเฉพาะข้อมูลที่สำคัญของภาครัฐ รวมถึงความสามารถในการบริหารจัดการ หรือจัดเก็บข้อมูลในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ที่ค่อนข้างน้อย และไม่มีการลงทุนเพื่อการบริหารจัดการ และดำเนินการให้มีการเปิดเผยข้อมูลอย่างยั่งยืน รวมถึงขาดการพัฒนาและเตรียมความพร้อมบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถ โดยทั่วไปหน่วยงานของรัฐจะเปิดเผยข้อมูลผ่านทางเว็บไซต์ในรูปแบบที่ไม่สามารถนำไปใช้งานต่อได้ หรือเป็นเอกสารประกาศที่ศูนย์ข้อมูลข่าวสารของหน่วยราชการนั้น ๆ ทำให้เกิดข้อจำกัดในการนำข้อมูลไปใช้เพื่อวิเคราะห์หรือสร้างนวัตกรรมข้อมูล

สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) ได้กำหนดแนวทางการเปิดเผยข้อมูลเปิดภาครัฐขึ้น เพื่อเป็นแนวทางการเปิดเผยให้สอดคล้องกับกฎหมาย สร้างความรู้ความเข้าใจในการเปิดเผยข้อมูล ประกอบด้วยการกำหนดขั้นตอน รูปแบบ และกลไกต่าง ๆ เช่น การคัดเลือกชุดข้อมูลในการเปิดเผย การควบคุมคุณภาพของข้อมูล วิธีการและช่องทางในการเปิดเผยข้อมูล ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเผยข้อมูล และการนำข้อมูลไปใช้ในการสร้างประโยชน์ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในการเข้าถึงข้อมูล

มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องให้หน่วยงานของรัฐต้องเปิดเผยข้อมูลเพื่อประโยชน์แก่สาธารณะ ได้แก่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของทางราชการ พ.ศ. 2540 นอกจากนี้ ยังมีพระราชบัญญัติการบริหารงานและการให้บริการภาครัฐผ่านระบบดิจิทัล พ.ศ. 2562 ซึ่งกำหนดให้หน่วยงานของรัฐจัดทำข้อมูลที่ต้องเปิดเผยตามกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการในรูปแบบข้อมูลดิจิทัลต่อสาธารณะ โดยต้องให้ประชาชนทั่วไปสามารถเข้าถึงได้อย่างเสรีโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และสามารถนำไปเผยแพร่ใช้ประโยชน์ หรือพัฒนาบริการและนวัตกรรมในรูปแบบต่าง ๆ ได้ รวมถึงแสดงความโปร่งใสในการดำเนินงานและ สามารถตรวจสอบได้จากทุกภาคส่วน

● ปัจจัยที่ต้องพิจารณาในการเปิดเผยข้อมูลเปิดภาครัฐ

- 1) คุณลักษณะของข้อมูลเปิดภาครัฐ
- 2) การประเมินความพร้อมของการเปิดเผยข้อมูลเปิดภาครัฐ
- 3) กระบวนการเปิดเผยข้อมูลเปิดภาครัฐ

- 4) ศูนย์กลางข้อมูลเปิดภาครัฐ
- 5) การนำข้อมูลเปิดไปใช้ประโยชน์

- **คุณลักษณะของข้อมูลเปิดภาครัฐ**

ข้อมูลภาครัฐที่จะถูกนำมาเปิดเผยต่อสาธารณะ ควรพิจารณาให้เป็นไปตามคุณลักษณะของข้อมูลเปิดภาครัฐ ทั้ง 10 ประการ ดังนี้

- 1) สมบูรณ์ (Complete) ข้อมูลเปิดต้องพร้อมใช้งานและไม่เป็นข้อมูลส่วนบุคคล ข้อมูลความมั่นคง หรือมีข้อยกเว้นในการเปิดเผยข้อมูล
- 2) ปฐมภูมิ (Primary) ข้อมูลที่ได้จากแหล่งข้อมูลโดยตรง ไม่มีการปรับแต่ง หรืออยู่ในรูปแบบ ข้อมูล สรุป
- 3) เป็นปัจจุบัน (Timely) ข้อมูลต้องเป็นปัจจุบัน และเปิดเผยในเวลาเร็วที่สุดเท่าที่เป็นไปได้ เพื่อเพิ่มประโยชน์ให้กับผู้ใช้ข้อมูล
- 4) เข้าถึงได้ง่าย (Accessible) ข้อมูลต้องเข้าถึงได้ง่าย ผู้ใช้ข้อมูลสามารถค้นหา เข้าถึง และใช้งานชุดข้อมูลได้หลายช่องทาง
- 5) อ่านได้ด้วยเครื่อง (Machine-readable) ข้อมูลต้องมีโครงสร้าง สามารถอ่านได้ด้วยเครื่อง และนำข้อมูลไปใช้งานต่อได้
- 6) ไม่เลือกปฏิบัติ (Non-Discriminatory) ผู้ใช้ข้อมูลต้องสามารถนำข้อมูลไปใช้ได้โดยอิสระโดยไม่ต้องระบุตัวตน หรือเหตุผลของการนำไปใช้งาน
- 7) ไม่จำกัดสิทธิ (Non-Proprietary) ข้อมูลต้องอยู่ในรูปแบบมาตรฐานเปิดที่สามารถใช้ได้หลายแพลตฟอร์ม และต้องไม่ถือครองกรรมสิทธิ์หลังจากนำข้อมูลเปิดไปใช้ประโยชน์
- 8) ปลอดสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา (License-Free) ข้อมูลต้องไม่ขัดต่อกฎหมายว่าด้วย ลิขสิทธิ์ สิทธิบัตร เครื่องหมายการค้า หรือความลับทางการค้า
- 9) คงอยู่ถาวร (Permanence) ข้อมูลต้องสามารถใช้งานได้ตลอดเวลาและมีการ
ค ว บ ค ม
การ เปลี่ยนแปลงของชุดข้อมูล
- 10) ไม่มีค่าใช้จ่าย (Free of charge) ผู้ใช้ข้อมูลต้องไม่เสียค่าใช้จ่ายในการเข้าถึงข้อมูล

ทั้งนี้ ในกรณีที่มิมีกฎหมายกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับคุณลักษณะของข้อมูลเปิดภาครัฐ อย่างหนึ่งอย่างใดไว้เป็นการเฉพาะ ให้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การเปิดเผยข้อมูลเปิดภาครัฐที่กำหนดไว้ตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

- **การเปิดเผยชุดข้อมูลของข้อมูลเปิดภาครัฐ**

เมื่อหน่วยงานของรัฐได้รวบรวมชุดข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ และจำแนกประเภทเรียบร้อยแล้ว ให้หน่วยงานของรัฐเปิดเผยชุดข้อมูลของข้อมูลเปิดภาครัฐ เพื่อให้ข้อมูลมีคุณภาพและอยู่ในรูปแบบของข้อมูลเปิด โดยจัดทำชุดข้อมูลให้อยู่ในรูปแบบของชุดข้อมูลเปิด การเปิดเผยชุดข้อมูลเปิดต้องมีการกำหนดรูปแบบของชุดข้อมูลเปิดในแต่ละประเภทเพื่อให้ผู้ใช้ข้อมูลสามารถนำไปใช้งานได้สะดวกมากขึ้น โดยมีการกำหนดระดับการเปิดเผยชุดข้อมูลเปิด

ระดับการเปิดเผย (Openness Rating)	คุณลักษณะ (Characteristics)	รูปแบบของข้อมูลเปิด (Open Data Format)
★★★★★ (OL)	เปิดเผยข้อมูลบนเว็บไซต์ได้ทุกรูปแบบ และสามารถนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ได้โดยไม่ต้องขออนุญาตจากหน่วยงานของรัฐ (OL - Open License) ซึ่งรูปแบบนี้สามารถสร้างได้ง่าย แต่นำข้อมูลไปต่อยอดใช้ประโยชน์ได้ยาก (Not Reusable)	 (.pdf)
★★★★★ (OL, RE)	เปิดเผยข้อมูลในรูปแบบที่อ่านได้ด้วยเครื่อง (RE - Machine-readable) เป็นข้อมูลที่มีโครงสร้าง (Structured Data) และใช้กับซอฟต์แวร์จำกัดสิทธิ์ (Proprietary Software) เช่น Excel	 (.xls)
★★★★★ (OL, RE, OF)	เปิดเผยข้อมูลในรูปแบบมาตรฐานแบบเปิด (OF - Open Format) และไม่จำกัดสิทธิ์โดยบุคคลใด (Non-proprietary)	 (.csv)
★★★★★ (OL, RE, OF, URI)	เปิดเผยข้อมูลในรูปแบบที่ใช้ยูอาร์ไอ (URI - Uniform Resource Identifier) ในการระบุตัวตนของข้อมูล และชี้ไปยังตำแหน่งของข้อมูลนั้น	 (.rdf)
★★★★★ (OL, RE, OF, URI, LD)	เปิดเผยข้อมูลในรูปแบบที่ข้อมูลสามารถเชื่อมโยงไปสู่แหล่งข้อมูลอื่น หรืออ้างอิงข้อมูลในชุดข้อมูลอื่นได้ (LD - Linked Data)	 (.rdf)

รูปที่ 1.1-1 การเปิดเผยชุดข้อมูลเปิด (Open Format)

การเปิดเผยชุดข้อมูลเปิด ควรเปิดเผยในคุณลักษณะแบบเปิด (Open Format) ที่ไม่ขึ้นกับแพลตฟอร์ม หรือไม่จำกัดสิทธิ์โดยบุคคลใด (Non-proprietary) และอ่านได้ด้วยเครื่อง (Machine-Readable) ควรมีระดับการเปิดเผยชุดข้อมูลอย่างน้อย ระดับ 3 ดาวขึ้นไป เปิดเผยในรูปแบบที่ใช้ยูอาร์ไอ หรือไออาร์ไอ (URI or IRI) ในการระบุตัวตนของข้อมูลและชี้ไปยังตำแหน่งของ

ข้อมูลนั้น และจะทำให้ดียิ่งขึ้นควรเชื่อมโยงไปสู่แหล่งข้อมูลอื่น หรืออ้างอิงข้อมูลในชุดข้อมูลอื่นได้ (LD-Linked Data)

รูปที่ 1.1-2 ความสะดวกของกฎหมาย ประกาศ และแผนงานที่เกี่ยวข้อง

1.2 การขับเคลื่อนรัฐบาลดิจิทัลในปัจจุบัน

การพัฒนารัฐบาลดิจิทัลในยุคเศรษฐกิจและสังคมที่ขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลมีความจำเป็นอย่างยิ่ง รัฐบาลต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบการดำเนินงานของรัฐบาลให้ตอบสนองต่อความต้องการของภาคประชาชนและภาคธุรกิจที่เปลี่ยนไป โดยรัฐบาลตระหนักถึงความสำคัญของการปรับเปลี่ยนหน่วยงานภาครัฐสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัล จึงได้ดำเนินการตราพระราชบัญญัติ การบริหารงานและการให้บริการภาครัฐผ่านระบบดิจิทัล พ.ศ. 2562 ขึ้นเพื่อเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนการบริหารงานของภาครัฐไปสู่ระบบดิจิทัลและสามารถยกระดับการให้บริการประชาชนให้มีความสะดวกและเปิดเผยมากขึ้น

1.2.1 บทบาทของสำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) (สพร.)

สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) (สพร.) หรือ DGA มีหน้าที่ให้บริการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินการของหน่วยงานของรัฐและหน่วยงานอื่นเกี่ยวกับการพัฒนารัฐบาลดิจิทัล โดยมีวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

- พัฒนา บริหารจัดการ และให้บริการโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยีดิจิทัลและระบบการให้บริการ หรือแอปพลิเคชันพื้นฐานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับรัฐบาลดิจิทัล
- จัดทำมาตรฐาน แนวทาง มาตรการ หลักเกณฑ์ และวิธีการทางเทคโนโลยีดิจิทัล และกระบวนการดำเนินงานเพื่อให้สามารถเชื่อมโยงข้อมูลและระบบการทำงานระหว่างกันของหน่วยงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีความสอดคล้องกัน
- ส่งเสริมและสนับสนุนการบูรณาการและแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงานของรัฐ
- การเปิดเผยข้อมูลภาครัฐผ่านเทคโนโลยีดิจิทัล และเป็นศูนย์กลางการแลกเปลี่ยนทะเบียนข้อมูลดิจิทัลภาครัฐเพื่ออำนวยความสะดวกในการให้บริการประชาชน และในการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐ
- ส่งเสริมและสนับสนุนให้หน่วยงานของรัฐให้บริการดิจิทัลแก่ผู้เกี่ยวข้อง
- พัฒนาการบริการดิจิทัลภาครัฐแบบเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียวที่ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และมั่นคงปลอดภัย
- ให้คำปรึกษาและสนับสนุนหน่วยงานของรัฐในการบริหารจัดการโครงการด้านเทคโนโลยีดิจิทัล รวมถึงส่งเสริม สนับสนุน ให้บริการวิชาการ และจัดอบรมเพื่อยกระดับทักษะความรู้ความสามารถของเจ้าหน้าที่ของรัฐด้านรัฐบาลดิจิทัล

- ศึกษา วิจัย สร้างนวัตกรรม และส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการ งานวิจัยและนวัตกรรมในการพัฒนารัฐบาลดิจิทัล
- สนับสนุนการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบในการจัดทำกรอบการจัดสรรงบประมาณ บูรณาการประจำปีที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานด้านรัฐบาลดิจิทัล ตลอดจนสนับสนุนการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนงานและแผนระดับชาติที่เกี่ยวข้องกับรัฐบาลดิจิทัล
- ดำเนินการอื่นเพื่อพัฒนารัฐบาลดิจิทัลตามที่กฎหมายกำหนดหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

กล่าวคือ สพร. ซึ่งเป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นหน่วยงานกลางของระบบรัฐบาลดิจิทัลจึงมีบทบาทสำคัญโดยสรุป 4 ด้านดังนี้

(1) การพัฒนา

พัฒนาแพลตฟอร์ม ฐานข้อมูล มาตรฐาน และระบบเชื่อมโยงเพื่อให้บริการดิจิทัลภาครัฐแบบเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียวที่ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และมั่นคงปลอดภัย

(2) ส่งเสริม

ส่งเสริม สนับสนุน ให้คำปรึกษา ให้หน่วยงานของรัฐให้บริการดิจิทัลแก่ผู้เกี่ยวข้อง

(3) นวัตกรรม

ศึกษา วิจัย สร้างนวัตกรรม และส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการ งานวิจัยและนวัตกรรมในการพัฒนารัฐบาลดิจิทัล

(4) บูรณาการ

จัดทำแผนบูรณาการพัฒนารัฐบาลดิจิทัล กรอบการจัดสรรงบประมาณบูรณาการประจำปีที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานด้านรัฐบาลดิจิทัล ตลอดจนสนับสนุนการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนงานและแผนระดับชาติที่เกี่ยวข้องกับรัฐบาลดิจิทัล

โดยเฉพาะบทบาทด้านการจัดทำแผนบูรณาการ การจัดสรรงบประมาณบูรณาการ และการพัฒนาแพลตฟอร์ม มาตรฐานและระบบต่าง ๆ ให้สามารถเชื่อมโยงกันแบบไร้รอยต่อได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และมั่นคงปลอดภัยจะช่วยให้บริการภาครัฐโปร่งใส และมีประสิทธิภาพ

1.2.2 แผนงานบูรณาการรัฐบาลดิจิทัล

สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) (สพร.) ได้จัดทำร่างแผนพัฒนารัฐบาลดิจิทัลและ นำเสนอคณะกรรมการพัฒนารัฐบาลดิจิทัล ในการประชุม ครั้งที่ 1/2562 เมื่อวันที่ 18 พฤศจิกายน 2562 ซึ่งคณะกรรมการฯ มีมติเห็นชอบหลักการ (ร่าง) แผนพัฒนารัฐบาลดิจิทัลของประเทศไทย พ.ศ. 2563-2565 ตามที่ฝ่ายเลขานุการฯ เสนอ

โดยคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 11 ธันวาคม พ.ศ. 2562 เห็นชอบให้ “แผนงานบูรณาการรัฐบาลดิจิทัล” เป็นหนึ่งในแผนงานบูรณาการในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายบูรณาการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 และมอบหมายให้พลเอกประวิตร วงษ์สุวรรณ รองนายกรัฐมนตรี เป็นประธานกรรมการ และ ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) เป็นกรรมการและเลขานุการร่วม และให้ สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) เป็นหน่วยงานเจ้าภาพ โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 มีหน่วยงานรับงบประมาณที่เกี่ยวข้อง 14 กระทรวง 29 หน่วยงาน

โครงสร้างของแผนงานและแนวทางการดำเนินงาน ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565

หน่วยงาน	ปีงบประมาณ		เพิ่ม/ลด	
	2564	2565	จำนวน	ร้อยละ
แผนงานบูรณาการรัฐบาลดิจิทัล	2,101.4341	2,529.4523	428.0182	20.37%

การดำเนินงานแผนงานบูรณาการรัฐบาลดิจิทัลในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ภายใต้งบประมาณที่ได้รับจัดสรร จำนวน 2,529.4523 ล้านบาท ประกอบด้วย 3 เป้าหมายสำคัญ ได้แก่

เป้าหมายที่ 1 เพิ่มขีดความสามารถภาครัฐสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัล (Digital Government)

ประกอบด้วย 2 แนวทาง 2 ตัวชี้วัด และ 2 กลุ่มโครงการ ซึ่งเป็นเป้าหมายที่สนับสนุนห่วงโซ่คุณค่า ดันน้ำ (Digital Government ขับเคลื่อนหน่วยงานรัฐสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัล (Digital Government) ด้วยการพัฒนา องค์ประกอบสำคัญสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัล ได้แก่ การขับเคลื่อนภาครัฐด้วยข้อมูลที่ถูกต้อง มีคุณค่า และเปิดเผยข้อมูลแก่กลุ่มเป้าหมายทั้งภาครัฐ ภาคประชาชน และภาคธุรกิจในการใช้ประโยชน์ รวมถึงการจัดทำฐานข้อมูล และการพัฒนาทักษะดิจิทัลและทัศนคติดิจิทัลบุคลากรภาครัฐ) คิดเป็นงบประมาณทั้งสิ้น 59.6156 ล้านบาท

เป้าหมายที่ 2 เกิดการพัฒนาเครื่องมือกลางและโครงสร้างพื้นฐาน (Digital Platforms)

ประกอบด้วย 2 แนวทาง 2 ตัวชี้วัด และ 2 กลุ่มโครงการ ซึ่งเป็นเป้าหมายที่สนับสนุนห่วงโซ่คุณค่า กลางน้ำ (Digital Platforms พัฒนาเครื่องมือสนับสนุนให้เกิดการบูรณาการเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนเพื่อให้บริการภาครัฐ โดยการพัฒนาหรือเพิ่มประสิทธิภาพแพลตฟอร์มกลาง (Common Solutions) เพื่อเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาระบบบริการต่าง ๆ ของภาครัฐ บริหารจัดการภาครัฐและการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่มีความมั่นคงปลอดภัยรองรับการใช้งานทั้งภาครัฐและประชาชน) คิดเป็นงบประมาณทั้งสิ้น 2269.4184 ล้านบาท

เป้าหมายที่ 3 การให้บริการดิจิทัลภาครัฐแบบเบ็ดเสร็จที่มีประสิทธิภาพ (End-to-End Digital Services)

ประกอบด้วย 3 แนวทาง 3 ตัวชี้วัด และ 3 กลุ่มโครงการ ซึ่งเป็นเป้าหมายที่สนับสนุนห่วงโซ่คุณค่า ปลายน้ำ (การให้บริการดิจิทัลภาครัฐแบบเบ็ดเสร็จที่มีประสิทธิภาพ (End-to-End Digital Services) จัดทำระบบบริการเพื่ออำนวยความสะดวกในการใช้บริการดิจิทัลภาครัฐสำหรับประชาชนและภาคธุรกิจ และนวัตกรรมดิจิทัลภาครัฐ รวมถึงการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนารัฐบาลดิจิทัลและตรวจสอบ การทำงานของภาครัฐ) คิดเป็นงบประมาณทั้งสิ้น 200.4183 ล้านบาท

โดยมีโครงสร้างและแนวทางการดำเนินงาน ดังตารางต่อไปนี้

เป้าหมายที่ 1	เพิ่มขีดความสามารถภาครัฐสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัล (Digital Government)			
ตัวชี้วัดของแผนงาน	หน่วยงานภาครัฐประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในกระบวนการทำงานและเพิ่มประสิทธิภาพบริการประชาชนในภารกิจสำคัญ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 65 ตามภารกิจหน่วยงาน			
แนวทางการดำเนินงาน	เป้าหมาย/ตัวชี้วัด	งบประมาณ	จำนวนหน่วยงาน	จำนวนโครงการ
1.1 จัดทำข้อมูลสำคัญภาครัฐและข้อมูลเปิดรองรับการเชื่อมโยงข้อมูลในรูปแบบดิจิทัล	1. มีข้อมูลในรูปแบบดิจิทัลและเปิดเผยข้อมูลผ่านศูนย์ข้อมูลเปิดภาครัฐครอบคลุมตาม 5 ประเด็นนโยบาย (กลุ่มชุดข้อมูล) (*ระดับการเปิดเผยระดับ 3 ดาวขึ้นไป)	36.0071	4	1

1.2 ยกระดับทักษะบุคลากรภาครัฐเพื่อตอบโจทย์ความต้องการของประเทศ	1. ทุกหน่วยงานภายใต้แนวทางต้องผ่าน การอบรมบุคลากรได้ร้อยละ 100 ตาม เป้าหมาย ตามหลักสูตรดิจิทัลสำคัญ ได้แก่ หลักสูตร PDPA, Cyber Security, Data Governance	23.6085	9	1
เป้าหมายที่ 2	เกิดการพัฒนาเครื่องมือกลางและโครงสร้างพื้นฐาน (Digital Platforms)			
ตัวชี้วัดของแผนงาน	มีหน่วยงานให้บริการเพิ่มขึ้นอย่างน้อยร้อยละ 10 และรองรับการให้บริการทุกกรมหรือหน่วยงานเทียบเท่า			
แนวทางการดำเนินงาน	เป้าหมาย/ตัวชี้วัด	งบประมาณ	จำนวนหน่วยงาน	จำนวนโครงการ
2.1 สร้างเครื่องมือและแพลตฟอร์มกลาง	1. มีหน่วยงานให้บริการเครื่องมือ และ แพลตฟอร์มกลางเพิ่มขึ้น อย่างน้อย ร้อยละ 10 และรองรับ การให้บริการทุกกรมหรือ หน่วยงานเทียบเท่า	729.4620	14	1
2.2 พัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานและความมั่นคงปลอดภัยด้านดิจิทัล (Infrastructure and Security)		1539.9564	3	1

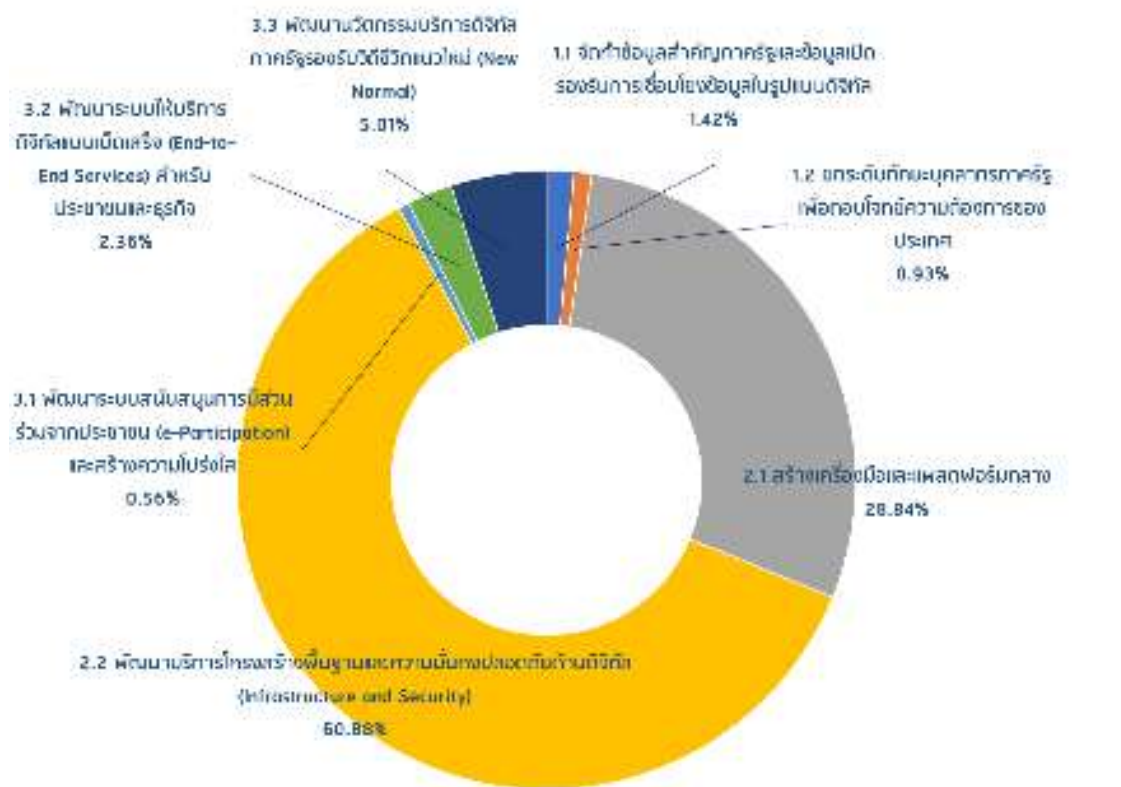
เป้าหมายที่ 3	การให้บริการดิจิทัลภาครัฐแบบเบ็ดเสร็จที่มีประสิทธิภาพ (End-to-End Digital Services)			
ตัวชี้วัดของแผนงาน	1) อัตราการใช้งานเพิ่มขึ้น (Take up rate) ร้อยละ 50 2) ความพึงพอใจต่อการให้บริการ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 85 3) ทุกบริการมีการปรับปรุงรูปแบบ OSS 4.0			
แนวทางการดำเนินงาน	เป้าหมาย/ตัวชี้วัด	งบประมาณ	จำนวนหน่วยงาน	จำนวนโครงการ
3.1 พัฒนาระบบสนับสนุนการมีส่วนร่วมจากประชาชน	1. มีการนำความเห็นประชาชน ไปใช้ในการพิจารณานโยบาย/มาตรการ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80	14.1100	2	1

เป้าหมายที่ 3	การให้บริการดิจิทัลภาครัฐแบบเบ็ดเสร็จที่มีประสิทธิภาพ (End-to-End Digital Services)			
ตัวชี้วัดของแผนงาน	1) อัตราการใช้งานเพิ่มขึ้น (Take up rate) ร้อยละ 50 2) ความพึงพอใจต่อการใช้บริการ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 85 3) ทุกบริการมีการปรับไปสู่รูปแบบ OSS 4.0			
แนวทางการดำเนินงาน	เป้าหมาย/ตัวชี้วัด	งบประมาณ	จำนวนหน่วยงาน	จำนวนโครงการ
(e-Participation) และสร้างความโปร่งใส				
3.2 พัฒนาระบบให้บริการ ดิจิทัลแบบเบ็ดเสร็จ (End-to-End Services) สำหรับประชาชนและธุรกิจ	1. ลดระยะเวลาในการให้บริการไม่น้อยกว่าร้อยละ 50	59.5863	5	1
3.3 พัฒนานวัตกรรมบริการดิจิทัลภาครัฐรองรับวิถีชีวิตแนวใหม่ (New Normal)	1. หน่วยงานภายใต้แนวทางมีบริการดิจิทัลภาครัฐด้วยนวัตกรรมแล้วเสร็จและเปิดให้บริการได้อย่างน้อย 1 บริการต่อหน่วยงาน	126.7220	3	1
รวม	7 ตัวชี้วัด	2529.4523		

จากตารางข้างต้น จะเห็นว่าในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 การดำเนินงานแผนงานบูรณาการรัฐบาลดิจิทัลภายใต้งบประมาณที่ได้รับจัดสรรจำนวน 2,529.4523 ล้านบาท ประกอบด้วยแนวทางการดำเนินงาน 7 แนวทาง ได้แก่

รูปที่ 1.2-1 แนวทางการดำเนินงาน 7 แนวทาง

(1) จัดทำข้อมูลสำคัญภาครัฐและข้อมูลเปิดรองรับการเชื่อมโยงข้อมูลในรูปแบบดิจิทัล (โครงการ การจัดทำข้อมูลสำคัญภาครัฐและข้อมูลเปิดรองรับการเชื่อมโยงข้อมูลในรูปแบบดิจิทัล) ด้วยงบประมาณ 36.0071 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 1.42

(2) ยกระดับทักษะบุคลากรภาครัฐเพื่อตอบโจทยความท้าทายของประเทศ (โครงการ การยกระดับทักษะบุคลากรภาครัฐเพื่อตอบโจทยความท้าทายของประเทศ) ด้วยงบประมาณ 23.6085 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 0.93

(3) สร้างเครื่องมือและแพลตฟอร์มกลาง (โครงการสร้างเครื่องมือและแพลตฟอร์มกลาง) ด้วยงบประมาณ 729.4620 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 28.84

(4) พัฒนาระบบการให้บริการโครงสร้างพื้นฐานและความมั่นคงปลอดภัยด้านดิจิทัล (Infrastructure and Security) (โครงการพัฒนาระบบการให้บริการโครงสร้างพื้นฐานและความมั่นคงปลอดภัยด้านดิจิทัล (Infrastructure and Security)) ด้วยงบประมาณ 1,539.9564 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 60.88

(5) พัฒนาระบบสนับสนุนการมีส่วนร่วมจากประชาชน (e-Participation) และสร้างความโปร่งใส (โครงการพัฒนาระบบสนับสนุนการมีส่วนร่วมจากประชาชน (e-Participation) และสร้างความโปร่งใส)) ด้วยงบประมาณ 14.1100 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 0.56

(6) พัฒนาระบบให้บริการดิจิทัลแบบเบ็ดเสร็จ (End-to-End Services) สำหรับประชาชน และ ธุรกิจ (โครงการพัฒนาระบบให้บริการดิจิทัลแบบเบ็ดเสร็จ (End-to-End Services) สำหรับประชาชนและ ธุรกิจ)) ด้วยงบประมาณ 59.5863 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 2.36

(7) พัฒนานวัตกรรมบริการดิจิทัลภาครัฐรองรับวิถีชีวิตใหม่ (New Normal) (โครงการพัฒนา นวัตกรรมบริการดิจิทัลภาครัฐรองรับวิถีชีวิตใหม่ (New Normal)) ด้วยงบประมาณ 126.7220 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 5.01

ดังนั้น การดำเนินงานแผนงานบูรณาการรัฐบาลดิจิทัลในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 จะให้ความสำคัญกับแนวทางพัฒนาบริการโครงสร้างพื้นฐานและความมั่นคงปลอดภัยด้านดิจิทัล (Infrastructure and Security) ใน “โครงการพัฒนาบริการโครงสร้างพื้นฐานและความมั่นคงปลอดภัยด้านดิจิทัล (Infrastructure and Security)” ด้วยงบประมาณ 1,539.9564 ล้านบาท คิดเป็น ส ี ด ส ว น ร้อยละ 60.88 ของงบประมาณทั้งหมดที่ได้รับจัดสรร

ทั้งนี้ สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม เป็นหน่วยงานที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณในโครงการนี้สูงสุด จำนวน 845.7631 ล้านบาท รองลงมาคือ สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) จำนวน 327.4004 ล้านบาท และ สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) จำนวน 366.7929 ล้านบาท ตามลำดับ

1.3 การบริการภาครัฐ

ในปัจจุบันหน่วยงานภาครัฐหลายหน่วยงานที่มีการให้บริการสำหรับประชาชน หรือ ผู้ประกอบการ ได้พัฒนาบริการของตนในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ บางหน่วยงานมีลักษณะบริการที่เป็น เฉพาะตน จึงสร้างระบบสนับสนุนงานบริการ นั้นขึ้นอย่างอิสระ บางหน่วยงานมีความเกี่ยวข้องกับ บางกลุ่มบริบท บางกลุ่มความสนใจ ก็ได้มีการพัฒนาระบบอำนวยความสะดวกร่วมกัน ภายใต้ บริบทหรือกลุ่มความสนใจนั้น ที่สำคัญมีดังต่อไปนี้

1.3.1 ระบบบริการ Tax Single Sign On (Tax SSO) ของ 3 กรมภาษี

ระบบบริการ Tax Single Sign On (Tax SSO) เป็นระบบที่พัฒนาขึ้นเพื่อบูรณาการการเข้าใช้บริการอิเล็กทรอนิกส์ทางอินเทอร์เน็ตของ 3 กรมที่ให้บริการด้านภาษี ได้แก่ กรมสรรพากร กรมสรรพสามิต และกรมศุลกากร ด้วยการใช้รหัสผ่านเดียวในลักษณะจุดเดียวเบ็ดเสร็จ (One-Stop Service) โดยมีเป้าหมายหลัก คือ เพื่อยกกระดับการให้บริการด้านภาษีของกระทรวงการคลัง ลดขั้นตอนและอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในการใช้บริการด้านภาษีของ 3 กรมภาษี อีกทั้งช่วยให้ผู้ประกอบการได้รับความสะดวก คล่องตัว รวดเร็ว และมั่นใจด้วยความปลอดภัย โดยมีกลุ่มเป้าหมายคือผู้ประกอบการประเภทนิติบุคคลและประเภทบุคคล

วัตถุประสงค์

- เพื่อลดความยุ่งยากในการจดจำรหัสผู้ใช้และรหัสผ่านเข้าใช้บริการของ 3 กรมภาษี
- เพื่อเป็นการรักษาความปลอดภัย เพิ่มความมั่นใจ ด้วยการยืนยันตัวตนผู้ใช้งานผ่านรหัส One Time Password (OTP) ทางโทรศัพท์มือถือ และอีเมล
- เพื่อความสะดวกในการให้บริการยื่นแบบและธุรกรรมภาษีของ 3 กรมภาษี

รูปที่ 1.3-1 ภาพรวมระบบบริการ Tax Single Sign On (Tax SSO)

1.3.2 DBD e-Service ของกรมพัฒนาธุรกิจการค้า

DBD e-Service เป็นโปรแกรมตรวจสอบข้อมูลนิติบุคคล/งบการเงิน ข้อมูลร้านค้าออนไลน์ที่จดทะเบียนพาณิชย์และข้อมูลสมาคม และบริการออนไลน์ ให้บริการทั้งบนเว็บไซต์ของกรม และผ่าน Mobile บุคลากรให้บริการหลายประเภท ได้แก่ บริการจดทะเบียนธุรกิจ บริการข้อมูลธุรกิจ บริการกำกับบัญชีและธุรกิจ และบริการส่งเสริมธุรกิจ โดยมีรายละเอียดดังนี้

- บริการจดทะเบียนธุรกิจ
  - 1) จอกรอทะเบียนห้างหุ้นส่วน/บริษัทจำกัด (เฉพาะ กทม.)
  - 2) บริการออนไลน์สำหรับนิติบุคคล
  - 3) จดทะเบียนนิติบุคคลทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-Registration)
  - 4) จอกรอนิติบุคคล
  - 5) จดทะเบียนสัญญาหลักประกันทางธุรกิจ (e-Secured)

- 6) ผู้ประกอบการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-Commerce)
- 7) ออกเลขประจำตัวนิติบุคคลตามกฎหมายต่างประเทศ (e-foreign)
- 8) ดาวน์โฮลด์แบบฟอร์ม
- บริการข้อมูลธุรกิจ
  - 1) ขออนุญาตรับรอง/คัดสำเนา
  - 2) ขออนุญาตรับรองนิติบุคคลภาษาอังกฤษ
  - 3) DBD Data Warehouse + (คลังข้อมูลธุรกิจ)
  - 4) สถิติข้อมูล
  - 5) ระบบการนำส่งงบการเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ (DBD e-Filing)
  - 6) ตรวจสอบหนังสือรับรอง
  - 7) ตรวจสอบข้อมูลทะเบียนพาณิชย์
  - 8) ค้นหาธุรกิจ
  - 9) วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (e-Magazine)
- บริการกำกับบัญชีและธุรกิจ
  - 1) ผู้ทำบัญชี (e-Account)
  - 2) งานการอนุญาต (e-Permit)
  - 3) ระบบจัดการนักบัญชีคุณภาพรุ่นใหม่ (Young & Smart)
  - 4) ระบบสำนักงานบัญชีคุณภาพ (e-Accfirm)
  - 5) แจ้งติดตั้งอุปกรณ์รับชำระเงิน (EDC)
- บริการส่งเสริมธุรกิจ
  - 1) e-Learning/อบรมสัมมนาออนไลน์ (VDO on Demand)
  - 2) ศูนย์เครือข่ายธุรกิจ (MocBizclub)

บริการ e-Service ของกรมพัฒนาธุรกิจการค้ามีระบบตรวจสอบยืนยันตัวตนที่น่าเชื่อถือ จะมีการพิสูจน์ตัวตนในครั้งแรกที่ผู้ให้บริการมีความประสงค์จะใช้บริการผ่านระบบออนไลน์ หลังจาก

การสมัครและผ่านการพิสูจน์ตัวตนแล้ว สามารถเข้าไปใช้บริการผ่านออนไลน์ได้ตั้งแต่ขั้นตอนการ
จ ด ท ำ
คำขอจัดตั้งธุรกิจ อำนาจความสะดวกสบายให้กับประชาชนและผู้ประกอบธุรกิจได้อย่างมาก
โดยแอปพลิเคชัน DBD e-Service เริ่มให้บริการตั้งแต่วันที่ 16 มกราคม 2557 ครอบคลุมบริการ
ป ร ะ ะ เ ภ
ต่าง ๆ อาทิ ข้อมูลนิติบุคคล/งบการเงิน และร้านค้าออนไลน์ที่จดทะเบียนพาณิชย์ เป็นต้น มี
ผู้ใช้บริการแล้ว 33,039,757 ครั้ง (ข้อมูล ณ วันที่ 9 เมษายน 2564)

1.3.3 NSW ของกรมศุลกากร

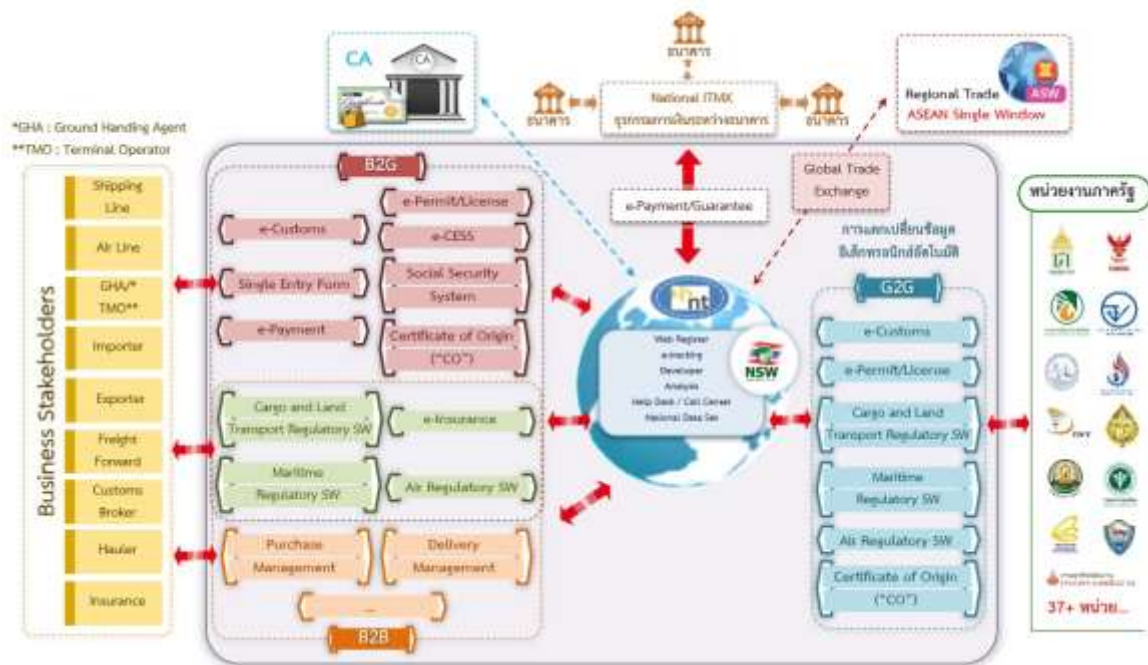
ภาพรวมการทำงานของระบบ NSW

ระบบการเชื่อมโยงข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ณ จุดเดียว National Single Window (NSW) เป็น
ระบบการบริการเชื่อมโยงข้อมูลหน่วยงานภาครัฐและภาคธุรกิจ (G2G, B2G, G2B และ B2B)
ส ำ ห ร ะ
การนำเข้า ส่งออก และโลจิสติกส์ รองรับการเชื่อมโยงข้อมูลทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ
เช่น ประเทศสมาชิกอาเซียน และประเทศในภูมิภาคอื่น ๆ โดยยึดแนวทางการพัฒนาระบบ Single
Window ตาม แนวทางของ UN/CEFACT Recommendation No.33, The Single Window
Concept the World Customs Organization's Perspective, Agreement to Establish and
Implement the ASW มีหลักที่สำคัญ คือ พัฒนาการให้บริการด้วยข้อมูลและเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ที่
เ ป็ น ม ำ ต ร ฐ ำ น
โดยสามารถบันทึกข้อมูลในครั้งเดียว (Single Entry) แล้วนำไปใช้ได้หลายธุรกรรม

หากมีธุรกรรมใดเกี่ยวข้องตั้งแต่สองหน่วยงานขึ้นไป สามารถพิจารณาให้มีการยื่นข้อมูล
เพียงครั้งเดียว (Submitted Once/Single Submission) ซึ่งรวมไปถึงให้มีการตัดสินใจ ณ จุดเดียวใน
การตรวจสอบสินค้านำเข้าของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (Single Decision Making) โดยระบบ NSW เป็น
ระบบอำนวยความสะดวกและบริการแบบอัตโนมัติและกึ่งอัตโนมัติควบคู่ไปกับการปฏิรูป
ก ร ะ บ ว น ก ำ ร แ ล ะ ช ั น ต อ น
การให้บริการ และการลดรูปเอกสาร เพื่ออำนวยความสะดวกให้ผู้ให้บริการ (เช่น ผู้ประกอบการ
นำเข้า ส่งออก และโลจิสติกส์) สามารถทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์กับหน่วยงานภาครัฐ และภาค
ธุรกิจทางอิเล็กทรอนิกส์แบบปลอดภัยและไร้เอกสาร เช่น การจัดเตรียมข้อมูลเพียงครั้งเดียวในการ
ขอใบอนุญาตและใบรับรองทางอิเล็กทรอนิกส์ และการปฏิบัติพิธีการศุลกากรใบขนสินค้าและชำระ
ค่าภาษีอากรแบบอัตโนมัติ

การใช้ข้อมูลร่วมกันกับทุกองค์กรที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการเชื่อมโยงข้อมูลใบอนุญาตและใบรับรองระหว่างหน่วยงานภาครัฐภายในประเทศ และการเชื่อมโยงข้อมูลภาครัฐกิจระหว่างประเทศ โดยผู้ให้บริการทั้งภาครัฐและภาคธุรกิจ สามารถติดตามผลในทุก ๆ ขั้นตอนของการดำเนินงานนำเข้า ส่งออกและการอนุมัติต่าง ๆ ผ่านทางอินเทอร์เน็ตได้ (NSW e-Tracking) ทุกวันและตลอดเวลา 24 ชั่วโมง โดยมีรูปแบบของการบูรณาการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานภาครัฐและภาคธุรกิจกับระบบ NSW ของประเทศ ดังนี้

รูปที่ 1.3-2 การเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานภาครัฐและภาคธุรกิจ

สถานการณ์ดำเนินการในปัจจุบัน **National Single Window** ระบบ **National Single Window (NSW)** และ **ASEAN Single Window (ASW)** (ณ เดือนกรกฎาคม 2565)

ระบบการเชื่อมโยงข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ณ จุดเดียว (National Single Window) มีการเชื่อมโยงข้อมูลแบบไร้เอกสารระหว่างกรมศุลกากรกับผู้ประกอบการทั่วประเทศ และเชื่อมโยงข้อมูลกับหน่วยงานภาครัฐต่าง ๆ รวมทั้งการเชื่อมโยงข้อมูลกับ ASEAN Single Window (ASW)

- เอกสารอิเล็กทรอนิกส์ (Message) ที่รับ-ส่งข้อมูลผ่านระบบ NSW ในเดือนกรกฎาคม 2565 จำนวน 10,010,610 เอกสารอิเล็กทรอนิกส์
- ผู้ลงทะเบียนแลกเปลี่ยนข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ทางเว็บไซต์ WWW.THAINSW.NET จำนวน 15,486 ราย

- ประเทศไทยโดยกรมศุลกากร และกรมการค้าต่างประเทศ ได้เชื่อมโยงข้อมูล ATIGA e-FORM D กับประเทศสมาชิกอาเซียน เพื่อใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากรแบบไร้เอกสาร ได้ครบทั้ง 10 ประเทศ โดยมีสถิติการรับส่งข้อมูล ATIGA e-FORM D ตั้งแต่วันที่ 20 มกราคม 2563-31 กรกฎาคม 2565 จำนวน 1,458,435 เอกสารอิเล็กทรอนิกส์

การเชื่อมโยงข้อมูล ASEAN Customs Declaration Document (ACDD) ในสถานะปัจจุบัน ไทยได้เชื่อมโยงข้อมูลกับกัมพูชา และสิงคโปร์ อย่างเป็นทางการแล้วตั้งแต่วันที่ 31 มีนาคม 2564 เชื่อมโยงข้อมูลกับมาเลเซีย และเมียนมาอย่างเป็นทางการตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2564 เชื่อมโยงข้อมูลกับฟิลิปปินส์อย่างเป็นทางการ ตั้งแต่วันที่ 21 มกราคม 2565 เชื่อมโยงข้อมูลกับอินโดนีเซีย อย่างเป็นทางการ ตั้งแต่วันที่ 18 พฤษภาคม 2565 และเชื่อมโยงข้อมูลกับบรูไนอย่างเป็นทางการ ตั้งแต่วันที่ 9 มิถุนายน 2565 โดยมีสถิติการรับส่งข้อมูล ACDD ตั้งแต่วันที่ 31 มีนาคม 2564 - 31 กรกฎาคม 2565 จำนวน 745,755 เอกสารอิเล็กทรอนิกส์

1.3.4 SSO Connect ของสำนักงานประกันสังคม

สำนักงานประกันสังคมเปิดให้บริการแก่ผู้ประกันตนในลักษณะ Mobile Application เรียกว่า SSO Connect โดยมีให้บริการทั้งในระบบ iOS และ Android สามารถติดตั้งใช้บริการได้ทันทีผ่าน AppStore (iOS) และ Play Store (Android)

รูปที่ 1.3-3 Mobile Application SSO Connect

ในแอปพลิเคชัน SSO Connect มีบริการที่สำคัญได้แก่

- 1) บริการตรวจสอบสิทธิประกันสังคม
- 2) บริการตรวจสอบกรณีทันตกรรม
- 3) บริการตรวจสอบประวัติการจ่ายเงินสมทบตั้งแต่ปีแรก
- 4) บริการตรวจสอบประวัติการเบิกสิทธิประโยชน์ในแต่ละปี
- 5) บริการตรวจสอบยอดเงินสทบชราภาพ
- 6) บริการย้ายสถานพยาบาลหลัก
- 7) บริการเปลี่ยนโรงพยาบาลประจำปี
- 8) บริการข้อมูลข่าวสารใหม่ ๆ จากสำนักงานประกันสังคม

1.3.5 e-LandsAnnouncement ของกรมที่ดิน

กรมที่ดินได้ปรับปรุงการให้บริการประชาชน โดยพัฒนาระบบ e-Lands Announcement ขึ้นเป็นระบบเผยแพร่ประกาศสำนักงานที่ดินเพื่อการรักษาสีทธิในที่ดินของประชาชนผ่านอินเทอร์เน็ต เพื่ออำนวยความสะดวกในการเข้าถึงประกาศของสำนักงานที่ดินทั่วประเทศทั้ง 461 สาขาผ่านทางมือถือ เป็นการเพิ่มช่องทางการเข้าถึงประกาศของสำนักงานที่ดินทั่วประเทศทั้ง 461 สาขาผ่านเว็บไซต์กรมที่ดิน หรือที่ <http://announce.dol.go.th> ได้อย่างสะดวกสบาย เข้าถึงได้ทุกที่ทุกเวลา

ลำดับ	โฉนดที่ดิน	ข้อมูลโฉนดที่ดิน	ประเภท	วันที่ประกาศ	วันที่หมดอายุ	สำนักงานที่ดิน	สถานะ
1	โฉนดที่ดินโฉนดที่ดินโฉนดที่ดิน	โฉนดที่ดินโฉนดที่ดินโฉนดที่ดิน	โฉนด	06-12-2558	05-01-2559	สำนักงานที่ดินโฉนดที่ดิน	มี
2	โฉนดที่ดิน	โฉนดที่ดินโฉนดที่ดิน	โฉนด	07-12-2558	06-01-2559	สำนักงานที่ดินโฉนดที่ดิน	มี
3	โฉนดที่ดินโฉนดที่ดินโฉนดที่ดิน	โฉนดที่ดินโฉนดที่ดิน	โฉนด	08-12-2558	07-01-2559	สำนักงานที่ดินโฉนดที่ดิน	มี
4	โฉนดที่ดิน	โฉนดที่ดินโฉนดที่ดิน	โฉนด	09-12-2558	08-01-2559	สำนักงานที่ดินโฉนดที่ดิน	มี
5	โฉนดที่ดินโฉนดที่ดินโฉนดที่ดิน	โฉนดที่ดินโฉนดที่ดิน	โฉนด	10-12-2558	09-01-2559	สำนักงานที่ดินโฉนดที่ดิน	มี

รูปที่ 1.3-4 ระบบ e- Lands Announcement ขึ้นเป็นระบบเผยแพร่ประกาศสำนักงานที่ดินเพื่อการรักษาสีทธิในที่ดินของประชาชนผ่านอินเทอร์เน็ต

การจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมบางประเภทตามกฎหมายกระทรวง ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2497) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. 2497 อาทิ จดทะเบียนอาคารชุดจัดตั้งนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรร แจ่งผู้มีส่วนได้เสีย (ม.61) มรดก โบนแทน หรือรังวัดข้างเคียง ต้องมีการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมก่อนการดำเนินการ มีกำหนด 30 วัน โดยให้ปิดประกาศไว้ในที่เปิดเผย ณ สำนักงานที่ดินท้องที่ ซึ่งที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์ตั้งอยู่ ถ้าไม่มีผู้ใดคัดค้านภายในกำหนดเวลาแล้ว ให้ดำเนินการจดทะเบียนต่อไป จึงเป็นสิ่งที่ประชาชนที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ต้องไปตรวจสอบประกาศดังกล่าวเพื่อรักษาสีทธิในที่ดินตามกฎหมาย

จากเดิมตามระเบียบกรมที่ดินจะต้องปิดประกาศในรูปแบบกระดาษ ณ สำนักงานที่ดิน

ซึ่งที่ดินหรือสิ่งห้ามทรัพย์สินนั้นตั้งอยู่ เพื่อแจ้งให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือผู้มีส่วนได้เสียรับทราบ โดยปัจจุบันมีการปิดประกาศทั่วประเทศกว่า 600,000 เรื่องต่อปี แต่ด้วยการดำเนินชีวิตของประชาชนในปัจจุบันที่มีความเร่งรีบและไม่สะดวกในการเดินทาง ทำให้การประกาศในรูปแบบเดิมยังไม่เพียงพอต่อการสร้างความรับรู้ให้กับประชาชน

ดังนั้น กรมที่ดินจึงพัฒนาระบบประกาศในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับประชาชนที่มารับบริการด้านการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมในสำนักงานที่ดินที่เกี่ยวข้องกับการทำธุรกรรมประเภทที่ต้องมีการประกาศก่อนการจดทะเบียน โดยสามารถค้นหาและดูประกาศจากจังหวัด สำนักงานที่ดินที่ต้องการติดต่อ ชื่อผู้ถือกรรมสิทธิ/ผู้ขอ หรือประเภทประกาศ เช่น มรดก ใบ แบท น ออกโฉนด รั้วข้างเคียง อาคารโรงเรือน แจ้งผู้มีส่วนได้เสีย (ม.61) จัดตั้งนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรร และจดทะเบียนอาคารชุด เป็นต้น ได้ทันทีจากโทรศัพท์มือถือหรือคอมพิวเตอร์จากที่บ้าน

1.3.6 แอปพลิเคชัน “ทางรัฐ” (Citizen Portal)

การพัฒนารัฐบาลดิจิทัลในยุคความปกติใหม่ หรือ New Normal ที่นอกจากหน่วยงานของรัฐจะต้องคำนึงถึงความสะดวกสบายของประชาชนแล้ว ยังต้องพัฒนาระบบการให้บริการมาช่วยตอบสนองความต้องการของประชาชนด้วยการสร้างมิติใหม่การติดต่อราชการ ที่ทั้งช่วยลดขั้นตอนการติดต่อ ลดภาระค่าใช้จ่ายการเดินทาง ค่าใช้จ่ายการสำเนาเอกสาร ด้วยการเพิ่มช่องทางที่ไม่่ว่าใครก็สามารถเข้าถึงได้ทุกที่ ทุกเวลาได้

“แอปพลิเคชันทางรัฐ ทางลัดถึงรัฐ ช่องทางเดียวได้ทุกอย่าง” ซึ่งแอปฯ นี้เป็นแพลตฟอร์มที่ออกแบบมาเพื่อตอบไลฟ์สไตล์ของประชาชนยุคดิจิทัล สามารถตรวจสอบสิทธิ จ่ายบิล หรือติดตาม สถานะการขอใช้บริการจากภาครัฐได้อย่างง่ายดาย และหน่วยงานภาครัฐที่ต้องการให้บริการประชาชนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นสามารถนำข้อมูล และบริการต่าง ๆ มาให้บริการผ่านแอปพลิเคชันทางรัฐ โดยในปัจจุบันแอปพลิเคชัน “ทางรัฐ” รองรับการใช้งานเข้าถึงข้อมูล และบริการต่าง ๆ ดังนี้

- การตรวจสอบสิทธิรักษาพยาบาล จากสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ
- การตรวจสอบข้อมูลทะเบียนราษฎร์
- การตรวจสอบประกันสังคม

- การตรวจสอบเครดิตบูโร
- การตรวจสอบสถานการณ์โควิด-19
- การจองคิวอบรมออนไลน์เพื่อต่อใบอนุญาตขับขี่
- การตรวจสอบข้อมูลภาษีไปไหน

สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) อยู่ระหว่างการสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลและบริการต่าง ๆ ของรัฐได้อย่าง
ค ร อ บ ค ลู ม ผ่ า น
แอปพลิเคชัน “ทางรัฐ”

รูปที่ 1.3-5 แอปพลิเคชัน “ทางรัฐ” (Citizen Portal)

1.3.7 ระบบอื่นของหน่วยงานภาครัฐ

นอกจากระบบฯ ที่ได้กล่าวไปแล้วข้างต้น ยังมีระบบการให้บริการภาครัฐผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ (Government e-Service) อื่นอีก เช่น

ระบบที่ให้บริการข้อมูลส่วนบุคคล เช่น ระบบ DOPA ซึ่งเป็นระบบบริการแสดงข้อมูลส่วนบุคคล (ทะเบียนราษฎร์) ข้อมูลทะเบียนบ้านของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

ระบบ DLT เป็นระบบบริการใบอนุญาตขั้นพื้นฐานบุคคล ระบบการจองคิวสำหรับการบริการที่เกี่ยวข้องกับกรมขนส่งทางบก

ระบบให้บริการด้านสาธารณสุข เช่น ระบบหมอพร้อม ให้บริการด้านสาธารณสุขสำหรับโรค COVID-19 ระบบ RDU รู้เรื่องยา ให้บริการข้อมูลยา โรงพยาบาลและร้านยา

ระบบ Smart อสม. ให้บริการส่งเสริมสุขภาพ การเฝ้าระวังป้องกันและควบคุมโรค

ระบบ Biz Portal กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ ให้บริการใบอนุญาตผู้ดำเนินการสปา สถานประกอบการสปา สถานประกอบการกิจการผู้สูงอายุหรือผู้มีภาวะพึ่งพิง สถานพยาบาล และผู้ประกอบการโรคศิลปะ

ระบบที่ให้บริการด้านการงาน/อาชีพ เช่น ระบบ Smart Job ให้บริการค้นหางาน ค้นหาคนทำงาน โดยกรมจัดหางาน

ระบบ DSD Smart Skill & Services ให้บริการรับรองผู้ประกอบการอาชีพให้มีมาตรฐาน และสามารถสืบค้นหาช่างฝีมือต่าง ๆ ได้ผ่านระบบดังกล่าว Licensed

ระบบที่ให้บริการชำระเงินระบบสาธารณูปโภค เช่น MWA on Mobile ให้บริการชำระเงินค่าน้ำประปา MEA Smart Life ให้บริการชำระเงินค่าไฟฟ้า เป็นต้น

ระบบให้บริการหลากหลายประเภท เช่น แอปพลิเคชันเป๋าตัง ให้บริการกระเป๋าเงินอิเล็กทรอนิกส์ ให้บริการตรวจและใช้สิทธิสุขภาพ (สิทธิหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ) เงินกู้ กยศ. ชื่อและตรวจสอบสลากกินแบ่งรัฐบาล ชื่อหุ้นกู้ เป็นต้น จากที่ได้กล่าวไปแล้วนั้น ยังมีอีกหลายระบบที่ยังมิได้กล่าวถึง ซึ่งล้วนแต่ทำประโยชน์ให้แก่ประชาชน ผู้ประกอบการ นิติบุคคล หน่วยงานภาครัฐ

1.4 บริการภาครัฐในลักษณะ Micro Service ที่มีอยู่ในปัจจุบัน

ปัจจุบันหน่วยงานต่าง ๆ ในภาครัฐ ได้ทำการพัฒนาระบบที่จะเป็นพอร์ทัลกลางสำหรับอำนวยความสะดวกให้กับประชาชนหรือผู้ที่ขอรับบริการเข้ามาใช้งานได้อย่างสะดวกรวดเร็ว เช่น

1.4.1 Citizen Portal พอร์ทัลกลางเพื่อประชาชน

เป็นระบบกลางของประเทศที่รวบรวมงานบริการภาครัฐ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในการติดต่อขอรับบริการผ่านช่องทางออนไลน์ รวมถึงสนับสนุนการเชื่อมโยงบริการของหน่วยงานภาครัฐ เพื่อให้เกิดบริการสาธารณะแบบเบ็ดเสร็จ อีกทั้งเป็นช่องทางสำคัญที่จะทำให้

ประชาชนได้รับบริการภาครัฐมีอะไรบ้าง และสิทธิที่ควรจะได้รับ รวมถึงหน่วยงานภาครัฐสามารถพัฒนาบริการของหน่วยงานตนเข้าสู่ระบบ Citizen Portal ได้โดยง่าย

1.4.2 Biz Portal ศูนย์กลางบริการภาครัฐ เพื่อภาคธุรกิจ

เป็นระบบที่ทำให้ผู้ประกอบการสามารถยื่นขอรับบริการจากหน่วยงานภาครัฐ ได้แบบเบ็ดเสร็จ ครบวงจร ผ่านช่องทางออนไลน์ ผู้ประกอบการสามารถเข้ามาในระบบนี้ระบบเดียวแล้วได้รับบริการที่หลากหลายจากหน่วยงานต่าง ๆ ของภาครัฐ สามารถได้รับบริการตั้งแต่ต้นจนจบผ่านช่องทางดิจิทัล เช่น การยื่นคำขอ การชำระค่าธรรมเนียม การได้รับใบอนุญาตฯ

1.4.3 DOPA-Digital ID ระบบพิสูจน์และยืนยันตัวตนทางดิจิทัล

เป็นเทคโนโลยีเพื่อการยืนยันตัวบุคคลแบบดิจิทัลผ่านระบบออนไลน์มีความสะดวกและปลอดภัยในการยืนยันตัวตนเพื่อรับบริการต่าง ๆ จากภาครัฐและเอกชน เช่น ธนาคาร ธุรกิจ ป ร ะ กั น ภั ย แ ล ะ การลงทุน โดยผู้ใช้บริการไม่ต้องเดินทางไปแสดงตัวตน ณ สถานที่ทำการนั้น ๆ ลดขั้นตอนการกรอกข้อมูลและลดงานเอกสารซ้ำซ้อน

1.4.4 Electronic Document การออกเอกสารหลักฐานของทางราชการผ่านระบบดิจิทัล

เป็นระบบการออกเอกสารหลักฐานของทางราชการผ่านระบบดิจิทัลบนแพลตฟอร์มของ สพร. โดยมีการพัฒนากระบวนการของระบบเอกสาร ในการสร้างเอกสาร ลงนามเอกสาร ด้วยการใช้ลายเซ็นที่เป็นของบุคคลและนิติบุคคล โดยระบบทั้งหมดได้รับรองมาตรฐานตามกฎหมายแล้ว สะดวกต่อการนำไปใช้งาน อีกทั้งยังมีความปลอดภัยจากการสำเนาไฟล์เอกสารอีกด้วย

1.4.5 Government Data Exchange: GDX ระบบศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูลกลางภาครัฐ

ระบบศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูลกลางภาครัฐ เป็นระบบการเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูลภาครัฐเป็นฐานรากสำคัญในการพัฒนาระบบราชการ 4.0 และเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์ แผนชาติ นโยบายต่าง ๆ ของประเทศ ในพระราชบัญญัติ การบริหารงานและการให้บริการภาครัฐผ่านระบบดิจิทัล พ.ศ. 2562 จึงได้กำหนดให้หน่วยงานของรัฐมีการเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกันและให้สำนักงานฯ ดำเนินการพัฒนาศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูลกลาง เพื่อทำ ำ ห ั น ำ ที่ เป็ น ศู น ย์ ก ล ำ ง ใน การแลกเปลี่ยนข้อมูลดิจิทัลและทะเบียนดิจิทัลระหว่างหน่วยงานของรัฐ และสนับสนุนภาครัฐในการให้บริการประชาชนผ่านระบบดิจิทัล

1.4.6 Linkage Center ระบบสารสนเทศเชื่อมต่อฐานข้อมูลประชาชน

กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ได้พัฒนาระบบสารสนเทศเชื่อมต่อฐานข้อมูลประชาชนให้ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจที่มีหน้าที่ให้บริการประชาชนปรับปรุงระบบการบริการประชาชนเพื่อรองรับการใช้บัตรประจำตัวประชาชนแบบอเนกประสงค์ (Smart Card) และเชื่อมโยงระบบคอมพิวเตอร์กับระบบคอมพิวเตอร์ของสำนักทะเบียนกลาง กรมการปกครอง เพื่อเรียกใช้ข้อมูลในการให้บริการประชาชนจากระบบฐานข้อมูลประชาชนของหน่วยงานต่าง ๆ ผ่านระบบคอมพิวเตอร์ของสำนักทะเบียนกลาง กรมการปกครอง ทดแทนการใช้สำเนาเอกสาร โดยส่วนราชการจัดทำฐานข้อมูลประชาชนของตนเองตามอำนาจหน้าที่ โดยใช้เลขประจำตัวประชาชน 13 หลัก เป็นดัชนีในการจัดเก็บข้อมูล และมีหน้าที่ปรับปรุงฐานข้อมูลให้ครบถ้วน ถูกต้อง เป็นปัจจุบัน เพื่อตรวจสอบยืนยันตัวตนและคุณสมบัติของผู้ขอรับบริการแทนการเรียกสำเนาเอกสาร

1.4.7 e-Payment ระบบการรับชำระเงินกลางของบริการภาครัฐ

กรมบัญชีกลางในฐานะหน่วยงานกลางที่มีภารกิจเกี่ยวกับการควบคุมดูแลการใช้จ่ายเงินของแผ่นดิน และ ของหน่วยงานภาครัฐให้เป็นไปด้วยความถูกต้อง มีวินัย คุ่มค่า โปร่งใส ตรวจสอบได้ จึงต้องมีการพัฒนาระบบชำระเงิน ของหน่วยงานภาครัฐให้เข้าสู่ระบบอิเล็กทรอนิกส์อย่างเต็มระบบ เพื่อให้สอดคล้องกับแนวนโยบายของรัฐบาล ดังนั้น เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพระบบการรับเงินของหน่วยงานภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ให้ครอบคลุมการทำธุรกรรมภาครัฐกับ ภาคธุรกิจและประชาชน และ รองรับ ระบบการชำระเงินแบบอิเล็กทรอนิกส์แห่งชาติ (National e-Payment) กรมบัญชีกลางจึงได้พัฒนาระบบการรับชำระเงินกลางของบริการภาครัฐ (e-Payment Portal of Government) เพื่อเพิ่มช่องทางการให้บริการรับชำระเงินค่าบริการจากประชาชนให้กับหน่วยงานภาครัฐ

1.4.8 Info ศูนย์รวมข้อมูลเพื่อติดต่อราชการ

ระบบบริการใหม่ที่ตอบโจทย์ประชาชนมากขึ้น ลดขั้นตอนในการติดต่อราชการ ช่วยเพิ่มวิธีการค้นหาข้อมูล รวมถึงเจ้าหน้าที่ภาครัฐสามารถจัดการบริหารข้อมูลได้ง่ายขึ้นเบ็ดเสร็จภายในระบบเดียว เพื่อให้ประชาชนจะได้รับบริการสะดวก รวดเร็ว พร้อมรับฟังความคิดเห็นจากผู้ใช้บริการเพื่อนำไปปรับปรุงโครงการยกระดับบริการภาครัฐให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.4.9 Law portal ระบบกลางทางกฎหมาย

เป็นระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ในการแลกเปลี่ยนและเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดทำร่างกฎหมาย และการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายที่มีผลใช้บังคับก่อนอยู่แล้ว โดยให้ประชาชน

องค์กร และหน่วยงานต่าง ๆ ที่ได้รับผลกระทบจากการบังคับใช้กฎหมาย สามารถมีส่วนร่วมในกระบวนการร่างกฎหมายด้วยการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างกฎหมายที่ตนเป็นผู้เกี่ยวข้อง

1.5 การศึกษาวิเคราะห์สถานการณ์ในปัจจุบัน

หากกล่าวถึงปัญหาและอุปสรรคของผู้ใช้บริการ (ผู้ประกอบการ) หน่วยงาน และเจ้าของใบอนุญาต เมื่อต้องการขอรับใบอนุญาต ขออนุมัติ ขอบจดทะเบียน ขอขึ้นทะเบียนขอแจ้ง ขอจดทะเบียน ขออนุญาต ขอบการรับรอง ขอความเห็นชอบ ขอความเห็น ขอให้พิจารณาขออุทธรณ์ ร้องทุกข์ หรือร้องเรียน ขอให้ดำเนินการ ขอรับเงิน ขอรับสวัสดิการ และขอรับบริการอื่นใดจากหน่วยงานของรัฐ เมื่อวิเคราะห์สถานการณ์ภาพในปัจจุบันแล้ว พบว่า ความต้องการและแนวทางในการพัฒนาเพื่อ

ต อ บ ส น อ ง

ความต้องการการขออนุญาตในการประกอบธุรกิจแบบครบวงจร ดังตารางที่ 1.5-1

ตารางที่ 1.5-1 ปัญหา อุปสรรค ความต้องการ และแนวทางในการพัฒนาระบบดิจิทัล

ประเภทหน่วยงาน	ปัญหาและอุปสรรค	ความต้องการ / แนวการพัฒนา
ภาคธุรกิจ	<ol style="list-style-type: none"> 1. ไม่ทราบว่าต้องไปขอใบอนุญาตที่ใด และใช้เอกสารอะไรบ้าง 2. เสียเวลาในการจัดเตรียมเอกสารการเดินทาง และค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปขอใบอนุญาตที่หน่วยงานเจ้าของใบอนุญาต 3. การบริการที่เกี่ยวข้องเนื่องกันกระจายอยู่หลายหน่วยงาน 4. ข้อยกเว้นทางกฎระเบียบในการรับส่งใบอนุญาตกับระหว่างหน่วยงานของรัฐ 5. บริการออกใบอนุญาตภาครัฐยังไม่เชื่อมโยงในมุมมองของผู้ใช้งาน 6. ขาดระบบให้บริการออกใบอนุญาตที่มีการเชื่อมโยงและใช้ข้อมูลร่วมกัน 7. กรณีมี Digital Service มีการลง 	<ol style="list-style-type: none"> 1. มีบริการอำนวยความสะดวกไปการขอใบอนุญาตประกอบธุรกิจ 2. ให้ข้อมูลครั้งเดียว (Once Only) 3. ใบอนุญาตเป็นดิจิทัล สามารถรับส่งและอ้างอิงจากที่ไหนก็ได้ 4. การยืนยันตัวตน การชำระเงินง่าย สะดวก ปลอดภัย และมีหลากหลายช่องทาง

ประเภทหน่วยงาน	ปัญหาและอุปสรรค	ความต้องการ / แนวการพัฒนา
	<p>ทะเบียนซ้ำซ้อนกัน รูปแบบการใช้งานหลากหลาย</p> <p>8. ผู้ประกอบการไม่คุ้นเคยกับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล</p>	

หน่วยงานภาครัฐ	<ol style="list-style-type: none"> 1. ขาดความพร้อมด้านทรัพยากรทั้งงบประมาณและบุคลากร 2. ข้อจำกัดทางกฎระเบียบในการรับ-ส่งใบอนุญาตกับระหว่างหน่วยงานภาครัฐ 3. ขาดข้อกำหนดกลางเพื่อพัฒนาระบบทำให้การเชื่อมโยงระบบทำได้ยาก 4. ทำมาตรฐานใหม่ ใช้เวลานานเป็นมาตรฐานใหม่ ทำให้ค่าใช้จ่ายสูง 	<ol style="list-style-type: none"> 1. การสนับสนุนงบประมาณและองค์ความรู้ด้านเทคนิค 2. ลดข้อจำกัดกฎระเบียบให้ความรู้ พ.ร.บ. ปฏิรูปราชการอิเล็กทรอนิกส์ 3. เลขที่ใบอนุญาตเข้าถึงได้จากทุกที่และใช้งานร่วมกับเลขที่เดิมได้ทันที 4. จัดทำข้อกำหนดตกติกากลางหรือมาตรฐานสากลเพื่อการเชื่อมโยงข้อมูลให้ง่าย
----------------	--	---

